

Vuosikertomus **2002**



Elisa Communications Oyj *** Vuosikertomus 2002

Konsernin yleisesittely	2
Vuosi 2002 lyhyesti	4
Toimitusjohtajan katsaus	6
Elisa Mobile -liiketoiminta	8
ElisaCom -liiketoiminta	11
Elisa Networks -liiketoiminta	14
Elisa Kommunikation -liiketoiminta	16
Tutkimus- ja kehitystoiminta	18
Erillisyhtiöt	20
Tilinpäätös	21
Hallituksen toimintakertomus	22
Konsernituloslaskelma	27
Konsernitase	28
Konsernirahoituslaskelma	29
Emoyhtiön tuloslaskelma	30
Emoyhtiön tase	31
Emoyhtiön rahoituslaskelma	32
Tilinpäätöksen liitetiedot	33
Tunnusluvut	52
Osakkeet ja osakkeenomistajat	54
Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä	57
Tilintarkastuskertomus	57
Konsernin hallinto	58
Yhteystiedot	60
Henkilöstöraportti	61

Elisa Communications -konsernin

liiketoiminta-alueita ovat

- Elisa Mobile (mobiili)
- ElisaCom (palveluoperaattori)
- Elisa Networks (verkko-operaattori)
- Elisa Kommunikation (Saksan liiketoiminta).

Niiden pääyhtiöt ovat

- Oy Radiolinja Ab
- ElisaCom Oy
- Elisa Networks Oy ja
- Elisa Kommunikation GmbH.

Elisa Communications Oyj

omistaa kokonaan nämä yhtiöt.

Pääliiketoimintayhtiöiden hallituksen jäsenet valitaan konsernin johtoon kuuluvista henkilöistä. Hallitusten puheenjohtajina toimivat konsernin toimitusjohtaja tai varatoimitusjohtaja. Liiketoiminta-alueiden mukainen johtamisjärjestelmä ei noudata kaikilta osin konsernin juridista rakennetta.

Tietoja osakkeenomistajille

Yhtiökokous *** Elisa Communications Oyj:n vuoden 2003 varsinainen yhtiökokous pidetään perjantaina 4.4.2003 klo 13.00 Helsingin Messukeskuksessa, Messuaukio 1, Helsinki.

Yhtiökokoukseen on ilmoittauduttava viimeistään 27.3.2003 ennen klo 20.00 joko kirjallisesti osoitteeseen Elisa Yhteyspalvelut/Sö A 6101, PL 170, 00061 Elisa, puhelimitse kaikkina viikonpäivinä kello 8.00–20.00 numeroon 0800 0 6242, telefaxilla numeroon 0102 622 727 tai internetissä osoitteessa www.elisa.com.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on tiistaina 25.3.2003 merkitty osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperikeskus Oyn ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon.

Osingonmaksu *** Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 2002 ei makseta osinkoa.

Taloudellinen informaatio *** Elisa Communications Oyj julkaisee vuosikertomuksen ohella osavuositarkastukset 29.4.2003, 5.8.2003 ja 28.10.2003. Vuosikertomukset ja osavuositarkastukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Vuosikertomuksia ja osavuositarkastuksia voi tilata numerosta 010 26 27371.

Vuosikertomus, osavuositarkastukset, yhtiökokousinformaatio ja muu sijoittajille tarkoitettu tiedotusaineisto on nähtävissä Elisa Communicationsin internet-sivuilla osiossa ”Sijoittajille”, osoitteessa www.elisa.com.

Elisa Communicationsin sijoittajasuhteiden yhteyshenkilöt

Jyrki Antikainen	Vesa Sahivirta
Viestintäjohtaja	IR-johtaja
Puh. 010 26 28025	Puh. 010 26 23036
Fax. 010 26 23128	Fax. 010 26 25723
e-mail jyrki.antikainen@elisa.fi	e-mail vesa.sahivirta@elisa.fi

Elisan päämääränä on olla
johtava suomalainen tieto-
liikennealan **palveluyritys.**



Konsernin yleisesittely.

Elisa Communications Oyj on Helsingin Pörssissä noteerattu tietoliikenteen kokonaispalveluja ja ratkaisuja tarjoava konserni. Sen pääliiketoiminta-alueet ovat Elisa Mobile, ElisaCom, Elisa Networks ja Elisa Kommunikation.

Elisa Mobile -liiketoiminta ... Elisa Mobile tarjoaa digitaalisia matkaviestinpalveluita yksityisille ja yrityksille omista verkoissaan Suomessa ja Virossa. Toiminnan missiona on luoda ja edistää langatonta elämäntapaa – olla liikkuvan ihmisen palveluksessa. Visiona on olla Suomessa johtava langattomien viestintä-, asiointi- ja elämyspalvelujen mahdollistaja sekä tarjota asiakkaille globaaleja palveluja maailman johtavan mobiili-operaattorin Vodafonen kumppanuudella. Mobiililiiketoimintaa tukee kattava jakeluverkko.

Mobiililiiketoiminta on keskitetty Radiolinjaan, johon kuuluvat tytäryhtiöt Radiolinja Eesti, Ecosite, Radiolinja Aava ja Radiolinja Origo sekä mobiilijakelun myymäläketjut Mäkitorppa, Kamastore, Radiolinja Piste, Radiolinja Solutions ja Mobinest.

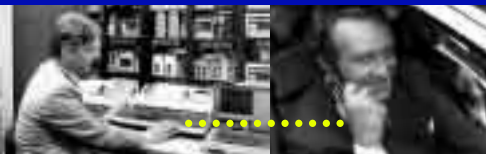
... **Toimitusjohtaja Pertti Kyttälä**

ElisaCom -liiketoiminta ... ElisaComin toiminta muodostuu yritys- ja henkilöasiakkaille tarjottavista tietoliikennetarjottavista ratkaisuista. Nämä valtakunnalliset palvelut tukeutuvat uusinta tekniikkaa oleviin verkonhallinta- ja asiakastukijärjestelmiin. Vahva alueellinen läsnäolo maan tärkeimmillä talousalueilla on keskeinen menestystekijä palveluoperaattoriliiketoiminnassa. Palveluoperaattoriliiketoiminnasta vastaavat yhtiöt on yhtiöitetty ElisaComin operatiivisen johdon alle. Yhtiön liiketoimintayksiköitä ovat Suurasiakkaat, Henkilö- ja yritysmyynti sekä Tekninen asiakaspalvelu.



Perinteenä
edelläkävijyyys
jo vuodesta 1882.

Päämääränä olla johtava suomalainen tietoliikennepalvelu- yritys vuonna 2005.



ElisaComin liiketoimintaan kuuluvia tytäryhtiötä ovat Elisa Solutions, Elisa Internet, Invoicia, Heltel ja Finnet International. ElisaComin lisäksi liiketoiminta-alueeseen kuuluvat myös alueelliset palveluoperaattorit Soon Com, Kestel, Lounet, Riihimäen Puhelin ja osakkuusyhtiö TikkaCom. Toiminnan valtakunnallinen koordinointi tapahtuu konsernitason johtoryhmässä, jonka puheenjohtajana toimii ElisaComin toimitusjohtaja. ... **Toimitusjohtaja Matti Carpén**

Elisa Networks -liiketoiminta ... Elisa Networksin päätuotteet muodostuvat kiinteän puhelinverkon ja laajakaistaisen dataverkon tarjoamista palveluista, joita ovat yritysten ja yksityisasiakkaiden käyttöön tarkoitettut puhelut ja laajakaistayhteydet. Volyymi- ja synergiaetujen hyödyntämiseksi sekä investointien optimoimiseksi konsernin verkkoliiketoiminnan ohjaus strategisella tasolla on valtakunnallista.

Verkkoliiketoiminta muodostuu kolmesta yhtiöstä, jotka ovat Elisa Networks, Soon Net ja Kesnet. Konsernin valtakunnallista verkko-operaattoriliiketoimintaa ohjaava strateginen ohjausryhmä koordinoi verkkoliiketoimintaa koskevia yhteisiä valtakunnallisia asioita.

... **Toimitusjohtaja Jukka Veteläsuo**

Elisa Kommunikation -liiketoiminta ... Konsernin liiketoiminnasta Saksassa vastaa Elisa Kommunikation. Operatiivinen toiminta on keskitetty Tropolykseen, jonka alaisuudessa toimii 14 saksalaista kaupunkioperaattoriyhtiötä. Ne tarjoavat pk-asiakkaille tietoliikennematkaisuja, jotka koostuvat puhe-, data- ja internet-palveluista. Yhtiöiden hallintoelimissä Elisa Kommunikation käyttää enemmistövaltaa joko suoraan tai Tropolyksen kautta. ... **Toimitusjohtaja Pertti Laukkanen**

Erillisyyhtiöt ... Pääliiketoiminta-alueiden lisäksi konserniin kuuluu eräitä erillisyyhtiöitä, kuten Comptel, Elisa Ventures, EPStar, Estera ja Yomin IT-yhtiöt. Erillisyyhtiöistä Comptel ja Yomi on listattu Helsingin Pörssiin.

Tutkimus- ja kehitystoiminta ... Konsernin tutkimus-, kehitys- ja standardointitoiminta on keskitetty Elisa Research -yksikköön. Lisäksi mm. Comptelillä, Yomilla ja Radiolinjalla on omaa tutkimus- ja kehitystoimintaa.



YOMI



Vuosi 2002 lyhyesti.

Konserni keskittyi ydinliiketoimintoihin ja myi strategiansa mukaisesti seuraavat liiketoiminnot:

- Elisa Networks myi asennusyhtiönsä Elisa Instalian liiketoiminnan Flextronics Network Services:lle.
- Soon Com myi painettuihin puhelinluetteloihin liittyvän liiketoimintansa Enirolle.
- Yomi myi luetteloliiketoimintansa Fonectalle.
- Riihimäen Puhelin myi painettujen puhelinluetteloiden liiketoimintansa Fonectalle.

Muita tapahtumia 2002:

Elisa Mobile -liiketoiminta-alue ... Vodafone ja Elisa Communications tekivät kattosopimuksen, jonka tavoitteena on lisätä yhteistyötä yhtiöiden tuote- ja palvelutarjonnassa. Tähän liittyen allekirjoittivat Radiolinja ja Vodafone liiketoiminta- ja partnerisopimuksen. Joulukuussa Radiolinjan virolainen tytäryhtiö Radiolinja Eesti ja Vodafone tekivät vastaavanlaisen yhteistyösopimuksen.

Radiolinja alkoi tarjota kuvaviestipalvelua (MMS). Huoneistokeskus oli ensimmäinen kiinteistöväylittäjä, joka hyödynsi palvelua asuntokaupassa. Näin palvelu laajentaa sähköiset asuntokauppapalvelut myös mobiilipäätelaitteisiin.

Radiolinja lanseerasi mobiilimaksutavat mahdollistavan järjestelmän. Ensimmäisenä tuotiin markkinoille yhteistyössä Nordean ja Sammon kanssa kehitetty pankista ja operaattorista riippumaton mobiiliraha.

ElisaCom -liiketoiminta-alue ... ElisaCom jatkoi kymmenen vuotta kestänyttä tietoliikenneyhteistyötä Pohjola-Yhtiöiden kanssa. Jatkosopimus on kolmivuotinen.

Hätäkeskuslaitos ja ElisaCom sopivat valtakunnallisen hätäkeskustieto-järjestelmän ja siihen liittyvien puhelin- ja tallenninjärjestelmien toimittamisesta hätäkeskuksiin.

HP ja ElisaCom tekivät kolmivuotisen sopimuksen HK Ruokatalon kanssa perustietotekniikan palveluiden toimittamisesta. HP vastaa loppukäyttäjien työasema-, lähituki-, help-desk- sekä palvelinpalveluista ja ElisaCom yritys- ja lähiverkkopalveluista.

Soon Communicationsin liiketoiminnot jaettiin vuoden 2002 alussa kahteen yhtiöön; verkkoliiketoiminnasta vastaa Soon Net ja palveluliiketoiminnasta Soon Com.

Soon Com ja Elisa Internet sopivat Soon Comin internet-liiketoiminnan siirtämisestä Elisa Internetiin.

Konsernin avainluvut

	MILJOONAA EUROA	
	2002	2001
Liikevaihto	1 563	1 439
Käyttökate	333	424
Liikevoitto	-48	108
Tulos ennen satunnaisia eriä	-103	46
Tutkimus ja tuotekehitys	36	36
Osakkeiden ostot	16	242
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	269	373
Omavaraisuusaste %	38	40
Henkilöstö keskimäärin	8 115	7 783

Finnet International ja SPRINT allekirjoittivat jakelusopimuksen IP-palveluista. Yhtiöt toimittivat yhdessä maailmanlaajuisen IP VPN-verkon pakkaus konserni Huhtamäelle. Lisäksi Finnet International avasi tietoliikennesolmut Lontoossa, Kööpenhaminassa ja New Yorkissa.

Lounet sopi Turun yliopistollisen keskussairaalan kanssa uuden langattoman puhelinjärjestelmän toimittamisesta.

Elisa Kommunikation -liiketoiminta-alue ... Tropolyksestä tuli Elisa Kommunikationin tytäryhtiö vuoden 2002 alussa, mikä oli merkittävä Saksan yhtiöryhmän strateginen rakennemuutos.

Konsernin Saksan liiketoiminnoissa matkapuhelinten ja -liittymien vähittäismyynti lopetettiin, ja Mäkitorppa liikepaikkoineen myytiin.

Elisa Kommunikation jatkoi toimintonsa integrointia Saksassa myymällä Time CityLinkin omistuksensa omalle tytäryhtiölleen Tropolykselle.

Erillisyyhtiöt ... Yomi hankki kokonaan omistukseensa Indatan osakevaihdolla sekä Votekin osaksi rahalla ja osaksi suunnatulla osakeannilla. Näiden toimenpiteiden seurauksena Elisa Communications -konsernin omistusosuus Yomista väheni 53,13 prosentista 51,46 prosenttiin.

Yomi ja monikansallinen Samsung ryhtyivät markkinoimaan monikanavaista viestintä-ratkaisua Samsung Contactia. Tuotteen maailmanlaajuinen jakelu tapahtuu Samsungin myyntikanavan kautta; Yomi vastaa markkinoinnista Pohjoismaissa.

Elisa Communicationsiin perustettiin helmikuussa valtakunnallinen Kiinteistöt -ratkaisuja tarjoava yhtiö Estera.

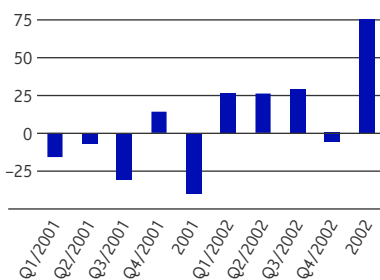
Comptel toimitti asiakashallintaratkaisun Suomen Erillisverkkojen operoimaan TETRA-viranomaisverkkoon.

Juhlavuosi työn merkeissä.

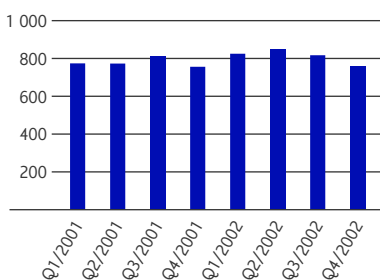
..... **Olemme Suomessa
läsnä** keskeisillä
markkinoilla ja
talusalueilla.



Operatiivinen vuosikassavirta, milj. euroa



Nettovelka, milj. euroa



Konserni ja sen edeltäjät täyttivät vuoden 2002 tammikuussa 120 vuotta.

Tämän tietoliikenneyritykselle harvinaisen pitkän taipaleen punaisena lankana on ollut luottamus, jonka olemme nimenneet Elisan perusarvoksi. Konsernin historia osoittaa myös sen, että meillä on perinteenä edelläkävijyys ja vaikeista ajoista selviäminen. Konsernille vuosi 2002 oli juhluvuoden lisäksi myös vuoteen 2005 tähtäävän uuden strategian laatimisen vuosi.

Elisa asetti päämääräkseen saavuttaa johtavan suomalaisen tietoliikennepalveluyrityksen aseman kotimaan markkinoilla vuonna 2005. Perusta tähän luotiin vuonna 1997, kun silloinen Helsingin Puhelin päätti muuttua paikallisesta markkinajohtajasta valtakunnalliseksi haastajaksi. Tuolloin konsernin kotimaan markkinaosuus oli 16 prosenttia ja vuonna 2002 se oli lähes kaksinkertainen eli noin 30 prosenttia.

Kasvuedellytykset saavutettiin kotimaassa ... Elisa Mobile -liiketoiminta-alueelle on keskittetty kaikki konsernin mobiili liiketoiminta, josta vastaa Radiolinja tytäryhtiöineen. Elisa Mobile -liiketoiminnan kasvun moottoreita ovat yhteistyö maailman suurimman mobiilioperaattorin, Vodafone'n kanssa sekä uudet palvelut, GPRS ja multimediasviestit (MMS). Vodafone-yhteistyön uskomme vetoavan paljon mobiilipalveluita käyttäviin asiakkaisiin. Uudet palvelut taas tuovat asteittain lisäkasvua lähivuosina päätelaitteiden määrän kasvaessa ja palveluiden monipuolistuessa.

Kotimaan kiinteän verkon liiketoiminnassa saavutimme merkittäviä synergiaetuja, kun yhdistimme kaikki valtakunnalliset laajakaistaverkkomme Elisa Networksin verkkoon. Siten pystymme tarjoamaan kattavat laajakaistayhteydet toiminta-alueillamme kaikkialla Suomessa. Sama koskee myös tilaajaverkkoja, joista vastaavat pääkaupunkiseudulla ja valtakunnallisesti ElisaCom sekä alueelliset yhtiöt Riihimäellä, Turussa, Tampereella, Jyväskylässä ja Joensuussa.

Näillä toimenpiteillä olemme saavuttaneet kotimaan kiinteän verkon liiketoiminnassa merkittäviä mittakaavaetuja. Olemme Suomessa läsnä keskeisillä markkinoilla ja talusalueilla. Tärkeimmät uudelleenjärjestelyt on tehty, ja keskitymme jatkossa kannattavuuden parantamiseen.



Tietoliikenteen ja tietotekniikan yhdistävissä ICT-ratkaisuissa hyödynnämme asiakaskohtaisia yhteistyökumppaneita, jotka takaavat asiakkaillemme parhaiten soveltuvat ja luotettavimmat ratkaisut. Sisällön tuottajille olemme luotettava ja osaava yhteistyökumppani. Keskitymme siihen, minkä parhaiten hallitsemme ja osaamme: tietoliikenteeseen.

Kansainvälistä toimintaa ohjaa kannattavuus ... Konsernin kansainvälisessä toiminnassa on keskeistä Elisan palveluiden globaali saatavuus, joka perustuu vahvoihin partnereihin. Vodafone-yhteistyön lisäksi mm. tytäryhtiöllämme Finnet Internationalilla on merkittäviä kansainvälisiä partnereita, kuten amerikkalainen SPRINT.

Ulkomaan toimintamme painottuu Viroon ja Saksaan. Virossa liiketoiminta on kannattavaa, ja siellä Radiolinja Eesti tarjoaa asiakkailleen myös globaalin ulottuvuuden vuonna 2002 solmitun Vodafone-yhteistyön avulla.

Saksassa saavutimme jo kahden vuoden ajan ilmoittamamme tavoitteen: käyttökate kääntyi positiiviseksi vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä. Saksan heikentyneet talousnäkymät eivät ole pysäyttäneet asiakaskantamme jatkuvaa kasvua, ja odotamme vuodelle 2003 asetettujen tavoitteiden toteutuvan. Elisa arvioi Saksan liiketoiminnan seuraavan vaiheen ratkaisuja vuoden 2003 loppupuolella. Johdon näkemys on, että Saksassa jo saavutettu asema on merkittävä mahdollisuus konsernin liiketoiminnan kasvulle omistaja-arvoa lisäävällä tavalla.

Omistaja-arvoa lisätään keskittymällä ydinliiketoimintaan ... Konserni keskittyy uuden strategiansa mukaisesti ydinliiketoimintaan eli tietoliikenteeseen. Tällä tavoin pystymme lisäämään kannattavuuttamme ja kasvattamaan omistaja-arvoa. Keskeiset keinot ovat kotimaan liiketoimintojen integroinnin jatkaminen ja synergioiden hyödyntäminen, Saksassa kannattavuuden parantaminen, investointien tarkka kontrolli ja ydinliiketoimintaan kuulumattomista toiminnoista luopuminen.

Vuonna 2002 kassavirta oli positiivinen, ja vähensimme merkittävästi nettovelkaamme. Samoin konsernin rahoitustilanne on vakaa. Tämä myönteinen kehitys jatkuu ja voimistuu vuonna 2003.

Henkilöstömäärää vähennettiin merkittävästi ... Konsernin henkilöstömäärää vähennettiin kahdessa vuodessa lähes 2000 henkilöllä. Suuri osa vähennyksistä on tapahtunut liiketoimintojen myyntien ja toimintojen ulkoistuksen yhteydessä. Henkilömäärän väheneminen sisältää myös tekniikan ja prosessien tehostumisesta johtuneita irtisanomisia. Konsernissa vuonna 2002 käytyjen YT-neuvotteluiden ilmapiiri osoitti, että henkilöstön ja työnantajan edustajilla on ollut samansuuntainen käsitys liiketoiminnan sopeuttamisen vaatimista toimenpiteistä. Tästä syystä olemme voineet koko vuoden toimia asiallisessa ilmapiirissä.

Panostukset asiakastyöhön näkyvät markkina-asemassa ... Konsernin saavuttaman kotimaan markkina-aseman perustana ovat luottamukselliset asiakassuhteet, panostaminen palveluun sekä asiakastarpeiden mukainen tietoliikenteen kokonaisratkaisujen kehitystyö. Kovenevassa kilpailussa menestyminen vaatii konsernin asiakaspalvelu- ja myyntihenkilöstöltä jatkuvaa kehittymistä, oppimista ja ennen kaikkea asiakkaan kuuntelemista. Henkilöstömme on osoittanut sekä halunsa että kykynsä vastata asiakkaiden ja kilpailijoiden haasteeseen, joka näkyy Elisan edistymisenä asiakkaan palvelukokemusten mittauksissa.

Keskittyminen ydinliiketoimintaan, hyvät yhteistyökumppanit sekä konsernisynergioiden hyödyntäminen ovat konsernin johtamisen painopisteet jatkossakin. Niillä varmistamme kannattavuuden paranemisen ja omistaja-arvon pitkäjänteisen kasvun.

Kiitän asiakkaitamme, joiden asiantuntevat vaatimukset ja tarpeet ovat Elisan kilpailukyyn tärkein lähde. Konsernin henkilökunta on suoriutunut vaativasta muutosten vuodesta 2002 erinomaisesti, mistä olen jokaiselle elisalaiselle kiitollinen.

Matti Mattheisen, toimitusjohtaja

..... Saksassa jo saavutettu asema on **merkittävä mahdollisuus.**

Uusia liikkuvia mahdollisuuksia.

- Radiolinjan yhteistyökumppaniksi maailman suurin mobiilioperaattori Vodafone.





Vodafone-yhteistyö ... Radiolinja solmi vuoden 2002 alussa Vodafonen kanssa yhteistyösopimuksen. Ensimmäinen konkreettinen yhteinen tuote oli Vodafone Eurocall -palvelu, joka yhtenäisti Radiolinjan asiakkaiden ulkomailla käyttämiä mobiilipalveluja sekä selkiytti puhelujen hinnat ulkomailla. Vodafonen Suomessa matkailevat prepaid-asiakkaat käyttävät Radiolinjan verkkoa, jolloin Vodafonen asiakkaat saavat Suomessa samat palvelut kuin kotimaassaan.

Radiolinja ja Vodafone Ruotsi sopivat kesäkuussa 2002 myynti- ja markkinointi-yhteistyöstä, joka kattaa yritysasiakkaiden palvelut. Skandinaviassa toimiville yritysasiakkaille tarjotaan kattavat ja integroidut mobiilipalvelut. Kansainvälisten asiakkaiden palveluun keskittyvä yhteistyö laajennettiin vuoden lopussa myös Viroon Radiolinja Eestin ja Vodafonen allekirjoittaessa yhteistyösopimuksen. Yhteiset palvelut tuodaan Viron markkinoille keväällä 2003.

Toimintaympäristö ... Suomen matkaviestintämarkkinat vuonna 2002 olivat Radiolinjan arvioiden mukaan noin 2 miljardia euroa. Radiolinjan osuus tästä oli 33 prosenttia. Liittymämäärä Suomessa oli vuoden lopussa lähes 4,5 miljoonaa kappaletta ja penetraatio 86 prosenttia. Vuonna 2002 mobiili liiketoimintaan vaikuttivat hintakilpailun kiristyminen ja siitä seurannut hintaeroosio.

Uusia palveluita ... Huoneistokeskus aloitti ensimmäisenä kiinteistövälitysyhtiönä asuntokaupan kuvaviestipalvelun, jossa asunnon etsijä voi tilata kuvapuhelimeensa kuvia ja lisätietoja kiinnostavasta kohteesta. Huoneistokeskuksen ja Radiolinjan yhdessä toteuttama palvelu nopeuttaa ja monipuolistaa asiakkaan ja myyjän yhteydenpitoa ja laajentaa hyvän jalansijan internetissä saaneet sähköiset asuntokauppapalvelut myös mobiilipäätelaitteisiin.

Radiolinja aloitti varmennepalvelujen tarjoamisen maaliskuussa 2002. Samalla yhtiö toi markkinoille avoimiin standardeihin perustuvan mobiilikäyttöön tarkoitetun varmenne. Tätä varmennetta käyttää muun muassa Luottokunta, jonka mobiilin luottokorttimaksamisen palvelussa ostotapahtumat vahvistetaan sähköisellä allekirjoituksella.

Osuuspankkiryhmä ja Radiolinja kehittivät uuden GSM-palvelun, jonka myötä tilitietojen tarkistus, laskun maksaminen ja Visa-kortin tilanteen seuranta GSM-puhelimella yksinkertaistui.

Radiolinja ja Kestel ovat mukana hankkeessa, jossa Jyväskylän Aluetaksille toteutetaan julkisessa verkossa toimiva taksikyytien välitysjärjestelmä. Radiolinja vastaa hankkeessa taksikeskuksen ja autojen välisestä GPRS-dataliikenteestä. Järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2003 kesäkuussa.

Radiolinja ja ohjelmistotalo ZenPark aloittivat ohjelmistoihin liittyvän yhteistyön. Ensimmäisenä markkinoille tuotiin Yrityksen tekstiviestikysely.

Radiolinja toi markkinoille prepaid-liittymän eli Nopsa-palvelun. Se on heti käyttövalmis matkapuhelinkortti, joka toimii Suomessa ja sillä voi soittaa myös ulkomaan puheluja.

Radiolinja lanseerasi kuluvan vuoden alussa pääasiassa henkilöasiakkaille, yhdistyksille ja pienyrityksille suunnatun paikannuspalvelun. RL Paikannin mahdollistaa esimerkiksi kaveriryhmien tai sukulaisten keskinäisen paikantamisen ja viestien lähettämisen.

Tärkeitä tapahtumia ... Pääkaupunkiseudulla toimiva Citypuhelin-liiketoiminta siirtyi kesällä 2002 Elisa-konsernissa Radiolinjalle.

Radiolinja hankki 40 prosenttia Tutunkaupa-ketjun osakekannasta. Yritykset solmivat jälleenmyyntisopimuksen, jonka myötä Tutunkaupa-ketjusta tulee Radiolinjan mobiilituotteiden ja -palveluiden tarjoaja koko maassa.

Radiolinja Origo ja suomalainen teleoperaattori Cubio Communications tekivät vuoden 2003 alkupuolella palveluoperaattorisopimuksen, jossa Radiolinja Origo tarjoaa mobiili-liiketoimintaansa aloittavalle operaattorille verkkokapasiteetin lisäksi myös sisältö- ja asiantuntijapalveluita.

Radiolinja rakennutti uusia laitetoja, Tapiolan ja Raision luolia. Raision luola valmistui kesällä 2002 ja Tapiolan luola vuoden 2003 alkupuolella.



..... **Radiolinjan osuus Suomen matkaviestintämarkkinoista oli 33 prosenttia.**

Laajakaistan läpimurto.

- ADSL-palvelun saatavuus laajenee Suomen suuriin kaupunkeihin.

ElisaCom -liiketoiminta-alue aloitti toimintansa vuoden 2002 alussa. Sen päämarkkina-alueena on Suomi, jossa toiminnan perustan muodostavat pääkaupunkiseudun, Tampereen, Jyväskylän, Turun, Riihimäen ja Joensuun talousalueet. Näillä ElisaComin ydinalueilla asuu runsas kolmannes maan väestöstä ja sijaitsee yli 4/5 maan sadan suurimman yrityksen pääkonttoreista.

Liiketoiminnan kehittyminen ... Vuoden 2002 aikana liiketoiminta-alueella toteutettiin liiketoimintarakennetta selkeyttäviä järjestelyjä. Toiminnan tehostamis- toimenpiteiden ja rakennejärjestelyjen seurauksena ElisaComin henkilöstön määrä supistui yli 9 prosenttia. Synergisten hankkeiden toteuttaminen jatkuu vuoden 2003 aikana. Kolumbus muutti nimensä Elisa Internetiksi ja Datatie Elisa Solutionsiksi.

Soon Comin internet-liiketoiminta siirrettiin keväällä 2002 Elisa Internetiin.

Tuoteliiiketoiminnan selkeyttämistä jatkettiin katsauskauden lopussa sopimalla Soon Comin tuoteliiiketoiminnan pääosan siirrosta Elisa Solutionsiin 1.1.2003 alkaen.

Elisa jatkoi katsauskaudella luopumista ydinliiketoimintaansa kuulumattomista hakemistoliiketoiminnoista. ElisaCom myi sähköiseen hakemistoliiketoimintaan liittyvät toimintansa TietoEnatorille ja Finnet Medialle keväällä 2002. Soon Com myi marraskuussa puhelinluetteloliiketoimintansa Eniro Finlandille. Yomi-konserni ja Riihimäen Puhelin myivät loppuvuoden aikana puhelinluetteloliiketoimintansa Fonectalle. Järjestelyjen yhteenlaskettu kauppahinta oli noin 33 miljoonaa euroa.

Elisa Solutionsin, Soon Comin ja Kestelin turvaliiketoimintaan ja kiinteistö- automaatioon liittyvät liiketoiminnat siirrettiin katsauskauden aikana Elisa-konserniin kuuluvalla Esteralle. Riihimäen Puhelin luopui heinäkuussa vähemmistöomistuksestaan Telekolmiosta.

ElisaCom muutti lähipuhelujen ja paikallisverkkomaksun hintoja pääkaupunkiseudulla 1.7.2002 alkaen. Merkittävin muutos oli ilta-alennuksesta luopuminen. Myös Yomi-konserniin kuuluva Kestel uudisti lähipuhelujensa hinnoittelurakennetta 1.7.2002 alkaen.



.....

Laajakaista- palvelujen kasvun odotetaan jatkuvan voimakkaana.

Laajakaistan läpimurto ... Elisa ADSL -palvelun saatavuusalue laajeni vuoden 2002 aikana kattamaan ElisaComin ydintoimialueiden lisäksi muutamia muita keskuksia. Merkittävin yksittäinen laajakaistaliittymien toimitussopimus solmittiin Tampereen Seudun Opiskelija-asuntosäätiön (TOAS) kanssa.

Laajakaistapalvelujen kysynnän odotetaan jatkuvan voimakkaana vuoden 2003 aikana. ElisaCom ryhtyy tarjoamaan yritysten ja kotitalouksien laajakaistaliittymiä kaikissa kotimaan suurissa kaupungeissa.

Tietotekniset palvelut osaksi kokonaisratkaisuja ... Yritysassiakkaiden tietoliikenne-ratkaisuissa liiketoiminnan kehittämisen painopiste on vuoden 2002 aikana siirtynyt ulkois-tettuihin kokonaisratkaisuihin. Selkeinä kasvualueina ovat Elisa Palvelusopimus, erilaiset Contact Center -ratkaisut sekä tietotekniset sovellukset osana kokonaisratkaisuja.

Merkittäviä uusia päänavauksia olivat Häätäkeskuslaitoksen tietoliikenne-ratkaisusta ja häätäkeskustietojärjestelmästä muodostuva vuosina 2003–2005 toimitettava kokonaisuus sekä Espoon kaupungin perustietotekniikan palvelusopimus.

Muita merkittäviä uusia aluevaltauksia olivat Fintoton verkkopelisovellus ja Metlan VoIP-teknoologiaan perustuva tietoliikenteen kokonaisratkaisu. Elisa Internet toimitti vuoden jälkipuoliskolla Viestintäviraston hallinnoimalle .fi-verkkotunnuspalvelulle uuden laitealustan, tietoliikenneyhteydet ja niiden teknisen ylläpidon. Elisa ylläpitää myös palvelun kriittiset tekniset järjestelmät eli fi-juuren nimipalvelimet.

Kansainvälinen liiketoiminta ... Finnet International ja SPRINT allekirjoittivat jakelusopimuksen IP-palveluista. Yhdessä yhtiöt toimittivat maailmanlaajuisen IP VPN-verkon pakkaus konserni Huhtamäelle.

Finnet International myi latvialaisen tytäryhtiönsä SIA Latnet Servissin MBO-kaupalla yhtiön toimivalle johdolle. Kauppa oli jatkoa vuoden 2001 lopussa toteutetulle liettualaisen internet-operaattorin Baltnetos Komunikacijosin myymiselle. Kauppa vahvisti Finnet Internationalin uutta lähialuestrategiaa, jonka mukaan yhtiön ulkomainen toiminta keskittyy niihin maihin, joihin sillä on oma kaapeliyhteys.

Finnet International laajensi kesäkuussa omaa kansainvälistä tietoliikenneverkkoaan avaamalla solmupisteet Kööpenhaminaan, Lontooseen ja New Yorkiin. Yhtiö solmi jälleenmyyntisopimuksen Infonet Services Corporationin kanssa. Sopimus varmistaa ja monipuolistaa FN:n kansainvälisten datapalvelujen tarjontaa.



Valtakunnallista yhteistyötä.

- **Tärkein lupauksemme** asiakkaalle on, että tieto kulkee verkossamme **varmasti ja turvallisesti.**



Elisan verkkoliiketoiminnan painopistealueena oli vuonna 2002 laajakaistaisen yhteyksien nopea lisääminen sekä kustannustehokkuuden ja kokonaisinvestointitason hallinta. Yhteistyössä Elisa Communications -konsernin muiden yhtiöiden kanssa tavoitteena oli verkkokapasiteetin tehokkaampi hyödyntäminen ja hankintojen koordinointi sekä valtakunnallisen yhteistyön tiivistäminen.

Elisa Networks käynnisti marraskuussa uuden internet-teknologiaan perustuvan puhepalvelun. Vaikka IP-verkoissa tapahtuva puheenvälitys kasvaa voimakkaasti, perinteinen puhelinverkko on edelleenkin liikenne- ja liittymäliiketoiminnan perusta.

Kiinteän verkon liittymät ovat kiihtyvällä vauhdilla muuttumassa laajakaistaisiksi. Laajakaistaisen ADSL-liittymien myynti lisääntyi voimakkaasti. Lisäksi kaapelitelevisioverkossa toimivien laajakaistaliittymien määrän kasvu vuonna 2002 oli huomattavaa.

Elisa Networksin arvion mukaan Elisa-konsernin kiinteän verkon verkko-operaattoreiden yhteenlaskettu valtakunnallinen markkinaosuus oli vuoden 2002 lopussa noin 34 prosenttia.

Tärkeitä tapahtumia ... Suurin muutos verkkoliiketoiminnan rakenteessa vuoden 2002 aikana oli Elisa Instalian liiketoiminnan myyminen 1.9.2002 Flextronics Network Servicesille. Kaupan tarkoituksena oli siirtää asennustoimintaan liittyvät kausi- ja suhdannevaihtelut konsernin ulkopuolelle. Uusi yhtiö jatkaa perusverkon rakentamis- ja kunnossapitopalvelujen toimittamista Elisa-konsernille usean vuoden yhteistyösopimuksen puitteissa.

Elisa Networks myi Citypuhelin liiketoiminnan tuotantokoneiston Radiolinja Origolle. Kaupalla selkeytettiin Elisa-konsernin sisäistä liiketoimintavastuuta ja haetaan lisäksi kustannustehokkuutta keskittämisen kautta.

Uusi teleoperaattoreille suunnattu tilaaja- ja kiinteiden yhteyksien hinnasto tuli voimaan 1.1.2002, joka merkitsi teleoperaattoreiden kannalta keskimäärin yli 20 prosentin perushintojen laskua.

Huhtikuun alussa 2002 otettiin käyttöön uudistettu valtakunnallinen ADSL-operaattorituotehinnasto, joka edelleen vahvisti laajakaistaisen liittymien kysyntää. Vahvistaakseen asemiaan laajakaistaisen liittymien markkinoilla Elisa Networks allekirjoitti kesäkuun lopussa sekä Nokian että Siemensin kanssa sopimukset seuraavan sukupolven laajakaistaverkkoratkaisujen toimittamisesta.

Verkko- ja tilakapasiteetin vuokraustoiminnassa kilpailutilanne kasvatti voimakkaasti koko vuoden saatavuuskyselyitä sekä johto- ja tilavuokrausta. Siirtojärjestelmien osalta kilpailun kiristyminen näkyi yhteyksien hintatasossa. Tämän seurauksena valtakunnallisessa runkoverkkoliiketoiminnassa keskityttiin myyntivolyymin kasvattamiseen ja kustannustasoa parantavien toimenpiteiden käynnistämiseen. Verkkoliiketoiminnan ohella Soon Net rakentaa ja ylläpitää kaapelitelevisioverkkoa. Soon Netin tytäryhtiö Tampereen Tietoverkko vuokraa sitä TV-ohjelmien jakelua varten.

Paikallisesti Saksassakin.

- **Elisan liiketoiminta Saksassa saavutti käyttökatetavoitteensa.** Osuus konsernin liikevaihdosta kasvoi seitsemään prosenttiin.

Vuoden 2002 aikana Saksan toiminnoissa keskityttiin kannattavan kasvun edellytysten luomiseen. Pääasiassa osakevaihdoin toteutettu enemmistöosuuden hankinta aikaisemmasta osakkuusyhtiöstä Tropolyxstä tilivuoden alussa oli merkittävä Saksan yhtiöryhmän rakennemuutos.





Lisäksi hankittiin kokonaan omistukseen kaukoverkkoyhtiö Time CityLink, josta aikaisemmin omistettiin 50 prosenttia. Mobiilivähittäismyynnistä luovuttiin ja Mäkitorppa myytiin. Toimintoja optimoimalla haettiin kustannus- ja investointitehokkuutta ja ryhmän vertailukelpoinen henkilömäärä väheni 190:llä.

Tropolys on Saksan johtavia citycarrier-operaattoreita. Se harjoittaa liiketoimintaa omin verkoin yli 20 kaupungissa. Tropolys tarjoaa kaupunkioperaattoreidensa sekä molempien sataprosenttisten tytäryhtiöidensä TROPOLYS Servicen ja TROPOLYS Netzin kautta tietoliikenteen kokonaispalveluja ja -ratkaisuja sekä paikallisesti että valtakunnallisesti. Tärkeimmän asiakasryhmän muodostavat suuret ja keskiuuret yritysasiakkaat, joita on kolmannes Tropolysen n. 100 000 asiakkaasta. Päätuotteita ovat integroidut puhe- ja datapalveluratkaisut IP-puheluista ja laajakaistaisista palveluista räätälöityihin Contact Center -ratkaisuihin.

Valtakunnallisen runkoverkkonsa ansiosta Tropolys pystyy tarjoamaan myös operaattoreiden välisen yhdysliikenteen palveluita ja täyttämään esim. internet-operaattoreiden kaistan leveydelle asettamat vaatimukset. Kokonaispalveluun kuuluvat myös verkonhallinta-, viankorjaus- ja teletilapalvelut.

Toimivaa tutkimusta.

- Konsernissa käytettiin vuonna 2002 **tutkimus- ja kehitystoimintaan** 36 miljoonaa euroa.



**Tutkimuskeskuksen T&K-toiminnan painopistealueita olivat palvelu-
alustateknologia, informaatioteknologian tietoturva, uudet IP-
pohjaiset verkkoteknologiat ja -palvelut, langattomat ja laajakais-
taiset teknologiat ja asiakaskeksinen tutkimus.**

Konserni jätti kuluneen vuoden aikana T&K-toimintaan liittyen 45 patenttihakemusta, ja myönnettyjä patenteja kertyi aikaisemmista hakemuksista 27 kappaletta.

Tutkimusyhteistyö ... Kotimaisia yhteistyökumppaneita olivat TEKES, VTT, kotimaiset ICT-yrietykset, useat yliopistot ja korkeakoulut sekä Helsingin yliopiston ja Teknillisen korkeakoulun HIIT (Helsinki Institute for Information Technology). Tutkimusyhteistyötä tehtiin myös eurooppalaisten teleoperaattoreiden tutkimusinstituutin EURESCOMin kanssa. Elisan tutkija osallistui internet-teknologioiden tutkimus- ja kehitystyöhön World Wide Web -konsortiossa MIT:ssä (Massachusetts Institute of Technology).

Keskeisiä tapahtumia

3G ... Eurescomin ja WWI:n Beyond-tutkimushankkeet, joissa selvitettiin langattomien tietoliikennejärjestelmien ominaisuuksia, uusia personoituja palvelukonsepteja ja liiketoimintamalleja.

IP ... Kehitettiin IP-teknologiaan perustuvia teknisiä ratkaisuja, uusia palvelukonsepteja, alustaratkaisuja ja palvelukehitysympäristöjä.

WLAN ... Langattomia lähiverkkoteknologioita (WLAN) ja näihin perustuvia uusia liiketoimintamalleja ja palvelukonsepteja kehitettiin ja pilotoitiin. Kauppakeskus Arabiassa kokeiltiin mobilemall-verkkopalveluratkaisua, joka mahdollistaa kauppakeskuksen asiakkaille ja kauppiaille langattomat paikalliset internet-palvelut.

IT-tietoturva ... IT-tietoturvassa kehitettiin digitaalisen allekirjoituksen menettelyjä ja langattoman tietoliikenteen tietoturvaratkaisuja osana Tekesin rahoittamaa Wireless Value Added Services -yhteistyöprojektia.

Konsernilaajuisessa yhteistyössä tutkittiin digitaalisen television liiketoimintamalleja, teknologioita ja palveluja. Vuonna 2002 käynnistyi digitaalisen television mobiilin jakelun koeverkkohanke, yhteistyössä muiden alan toimijoiden kanssa.

Konserniyhtiöiden T&K-toiminnan painopisteet

Radiolinja panosti verkkoarkkitehtuurien lisäksi telematiikan, paikkapalvelujen ja avoimiin palveluarkkitehtuureihin ja alustoihin perustuvien palvelujen kehittämiseen. Radiolinja haluaa tarjota asiakkailleen käyttökokemuksia avoimessa ympäristössä päätelaitteen sovellusten avulla.

Elisa Internetin tutkimushankkeiden painopistealueita olivat runkoverkon skaalautuvuuden ja käytettävyyden varmistaminen sekä keskeisten palvelujärjestelmien palvelutason ja käytettävyyden varmistaminen, asiakaspalvelujärjestelmien kehittäminen, vahvojen käyttäjäautentikointitekniikoiden tutkimus ja kehitys, web-pohjaisten lisäpalveluiden sekä laajakaistaliittymien lisäarvopalveluiden kehitys.

Comptel keskittyi tutkimustoiminnassaan uusien operaattoripalveluiden provisiointi- ja laskutusmallien selvittämiseen seuraavan sukupolven kiinteissä ja langattomissa verkoissa.

Yomin tuotekehitystoiminta vuonna 2002 oli pääosin operaattoreille suunnattujen ohjelmistotuotteiden ja -alustojen kehittämistä. Konsernin tuotekehitysmenot olivat 4 miljoonaa euroa, ja sen lisäksi tuotekehityksen menoja sisältyy konsernin henkilöstökuluihin.



Osaamista yli rajojen.

..... **Elisa on enemmistöosakkaana** merkittävässä suomalaisissa IT-alan palveluyhtiöissä.

COMPTTEL

Comptel ... Liikevaihdon runsaan 15 prosentin laskusta huolimatta Comptel ylläpiti vuonna 2002 suhteellisen markkina-asemansa hyvänä erityisesti suurten operaattoreiden ja operaattori-ryhmittymien ohjelmistotoimittajana. Vuoden 2002 loppuun mennessä Comptel oli toimittanut ohjelmistoratkaisujaan yli 210 asiakkaalle 64 maahan.

Comptel aloitti toimenpiteet pitkän tähtäyksen kannattavuuden varmistamiseksi karsimalla kustannuksia sekä ydinliiketoimintaan kuulumattomia toimintoja. Toteutettujen toimenpiteiden ennakoidaan pienentävän kustannuksia noin 6 miljoonaa euroa vuonna 2003.

Vaikka teleinfrastruktuurimarkkinat eivät kokonaisuutena kasvaneet vuonna 2002, mediaattori- ja provisiointiohjelmistojen merkitys operaattoreiden ja palveluntarjoajien liiketoiminnassa kasvoi edelleen. Comptel jatkoi tuotteistonsa kehitystä ja laajentamista ja onnistui voittamaan tilauksia myös perinteisen teleoperaattoriasiakskuntansa ulkopuolelta.

Vuonna 2003 Comptelin kilpailukyky on haasteellisilla televiestinnän markkinoilla hyvässä kunnossa tuotteiden, palveluiden ja toimituskyvyn osalta. Markkinoiden epävarmuus säilyi edelleen, ja tämä vaikuttaa yhtiön liiketoimintaan. Comptelin tavoitteena on voitollinen tulos vuonna 2003.



Yomi ... Yomi on Elisa-konsernin tietotekniikan ja tietoliikenteen ohjelmistoratkaisujen (ICT) osaamiskeskus ja vahva alueellinen Keski-Suomessa toimiva tietoliikenneoperaattori.

Vuonna 2002 Yomi kasvatti ohjelmistoliiketoimintaa yhdistämällä hankkimansa Votekin ja LPG-Innovationsin liiketoiminnat ja Yomi Visionin liiketoiminnan Ohjelmistotuotteet -liiketoiminta-alueeksi. Yritysjärjestelyissä saatiin myös strategiaan sopivia, jo markkinoilla olevia tuotteita ja teknologiaa sekä tarvittavaa osaamista. Lisäksi vahvistettiin olemassa olevia myyntikanavia.

ICT-Palvelut -liiketoiminta-alueella menestystä on erityisesti saavutettu Telecom-liiketoimintayksikössä, jossa kasvun myös uskotaan jatkuvan. Mobiilien ja älykkäiden päätelaitteiden nopea yleistymisen lisää tarvittavien ohjelmistoratkaisujen kysyntää.

Teleoperoinnin puolella vuotta 2002 leimasi erityisesti laajakaistapalveluiden kysynnän kasvu ja kaapelitelevisioliittymien suuri menekki. Operaattoritoiminnan kannattavuus oli myös erinomaisella tasolla.



Ester ... Ester on Elisa Communications -konserniin kuuluva, helmikuussa 2002 perustettu, valtakunnallinen yhtiö, joka tarjoaa asiakkailleen Kiinteistö IT -ratkaisuja. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Helsingissä ja sillä on lisäksi alueyksiköt Turussa, Kouvolassa, Tampereella, Jyväskylässä, Kuopiossa, Joensuussa ja Oulussa.

Ester-konserni muodostuu Computecistä, Elektroniikkatyöstä ja Esterasta, joka käyttää toiminnassaan myös apu-ohjelmistoja SoonSec ja Atec-Security. Yrityksen vuosiliikevaihto on n. 20 miljoonaa euroa ja sen palveluksessa on 150 henkilöä.

Kiinteistö IT -toimialaan kuuluvat rakennusautomaatio-, energianhallinta- ja tekniset turvajärjestelmät, sekä niihin liittyvät tietoliikennetilat.

Tilinpäätös 2002

Hallituksen toimintakertomus	22
Konsernituloslaskelma	27
Konsernitase	28
Konsernirahoituslaskelma	29
Emoyhtiön tuloslaskelma	30
Emoyhtiön tase	31
Emoyhtiön rahoituslaskelma	32
Tilinpäätöksen liitetiedot	33
Tunnusluvut	52
Osakkeet ja osakkeenomistajat	54
Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä	57
Tilintarkastuskertomus	57
Konsernin hallinto	58
Yhteystiedot	60



Hallituksen toimintakertomus

Tietoliikenteen markkinatilanne • Talouden epävarmuus ja operaattoreiden velkaantuneisuus vaikuttivat voimakkaasti koko telealaan vuonna 2002. Tämä näkyi useiden, myös Suomessa toimivien operaattoreiden ajautumisena selvitystilaan. Kasvun hidastuessa ja kilpailun kiristyessä kannattavuutta on toimialalla parannettu karsimalla kustannuksia ja vähentämällä investointeja. Kilpailukykyä ja kasvua on haettu yrityskaupoilla ja yhteistyösopimuksilla.

Suomessa telealan kilpailua sävytti mobiili- ja laajakaistaliittymien voimakas markkinointi uusille asiakkaille. Myös uusia teknologioita ja palveluita, kuten GPRS ja multimediatekniikka (MMS), otettiin käyttöön vuonna 2002. Niillä ei kuitenkaan ollut vielä merkittävää vaikutusta konsernin liiketoiminnan kannalta.

Vaikeutunut markkinatilanne näkyi Elisa Communications Oyj -konsernin vuoden 2002 tuloksessa, joka jäi tavoitteita heikommaksi.

Liikevaihdon kehitys • Konsernin liikevaihto oli 1 563 miljoonaa euroa (1 439). Liikevaihto kasvoi 8,6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevaihtoluvut eivät ole vertailukelpoisia edellisvuoteen verrattuna liiketoimintojen myyntien (mm. puhelinluettelo- ja asennusliiketoiminta) ja yrityshankintojen (mm. Tropolys vuonna 2002, Soon ja Yomi vuonna 2001) vuoksi.

Tuloskehitys • Konsernin liikevoitto vuodelta 2002 ilman kertaluonteisia eriä oli 32 miljoonaa euroa (67). Liikevoittoa rasittavia kertaluonteisia eriä olivat:

- 77 miljoonan euron kulukirjaus GSM-verkkoa koskevien rahoitus-sopimusten vuokravastuusta,
- 51 miljoonan euron lisäpoistot GSM-verkoista,
- 14 miljoonan euron kulukirjaukset Saksan liiketoiminnasta ja
- 12 miljoonan euron muut kertaluonteiset kulukirjaukset.

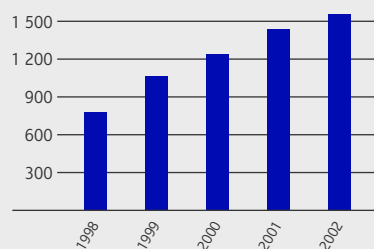
Konsernin tilinpäätöksen mukainen (raportoitu) liikevoitto vuodelta 2002 oli -48 miljoonaa euroa (108).

Vuoden 2002 raportoituun liikevoittoon sisältyi osakkeiden, liike-toimintojen ja kiinteistöjen myyntivoittoja yhteensä 73 miljoonaa euroa (104). Vuonna 2002 myytiin mm. Elisa Instalia Oy:n asennusliike-toiminta sekä Soon Com Oy:n, Yomi Oy:n ja Riihimäen Puhelin Oy:n puhelinluetteloliiketoiminnat.

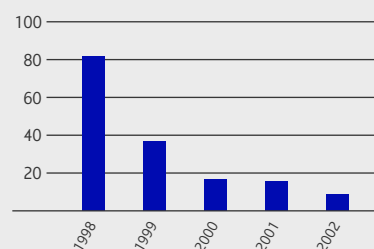
Eläkesäätiömaksut olivat vuonna 2002 noin 10 miljoonaa euroa edellisvuotta korkeammat ensi sijassa säätiöiden sijoitustuottojen vähenemisen vuoksi. Elisa-konsernin eläkevastuut ovat täysin katetut.

Konsernin suunnitelman mukaiset poistot käyttöomaisuudesta olivat 255 miljoonaa euroa (213). Kertaluonteisia poistoja kirjattiin lisäksi yhteensä 67 miljoonaa euroa (59). Nämä lisäpoistot kirjattiin

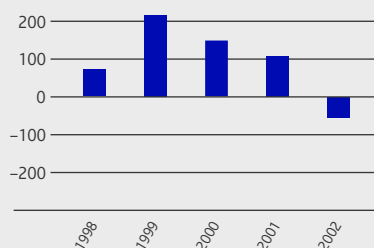
Konsernin liikevaihto, milj. euroa



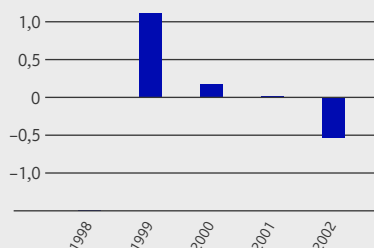
Konsernin liikevaihdon muutos, %



Konsernin liikevoitto, milj. euroa



Tulos/osake, euroa



pääasiassa GSM-verkoista. Tytäryhtiöiden konserniliikearvosta kirjattiin poistoa 59 miljoonaa euroa (45), johon sisältyi arvonalentumis-kirjauksia Saksan tytäryhtiöistä 4 miljoonaa euroa.

Tytäryhtiöiden hankinnasta aiheutunut konserniliikearvo oli vuoden lopussa 583 miljoonaa euroa (vuoden 2001 lopussa 588 miljoonaa euroa). Vuoden 2002 alussa osakkuusyhtiö Tropolys GmbH muutettiin pääasiassa osakevaihtomenettelyllä tytäryhtiöksi. Tämän seurauksena konsernitiilinpäätöksessä esitettävä konserniliikearvo kasvoi noin 50 miljoonalla eurolla.

Konsernin osuus osakkuusyritysten tuloksista oli -5 miljoonaa euroa (-14).

Konsernin rahoitustuotot ja -kulut olivat vuonna 2002 yhteensä -50 miljoonaa euroa (-48).

GSM-verkon vuokravastuusta tehdyn kulukirjauksen perusteella kirjattiin 22 miljoonan euron laskennallinen verosaaminen. Saksan tytär- ja osakkuusyritysten kertyneistä tappioista ei ole kirjattu laskennallisia verosaamia.

Konsernin verot vuodelta 2002 olivat +3 miljoonaa euroa (-42). Vuoden 2002 raportoitu tulos:

- Konsernin vuoden 2002 tulos verojen ja vähemmistöosuuden jälkeen oli -71 (1) miljoonaa euroa.
- Konsernin tulos/osake oli -0,54 euroa (0,01) ja oma pääoma/osake vuoden lopussa 5,21 euroa (5,67).

Elisa Mobile -liiketoiminta-alue ... Elisa Mobile -liiketoimintaan vaikuttivat vuonna 2002 hintakilpailun kiristyminen ja siitä seurannut hintaeroosio sekä Telia Mobile Finlandin liittymien poistuminen Radiolinjan verkosta toisella vuosineljänneksellä. Kilpailu asiakkaista tiivistyi selvästi edellisvuodesta, ja liittymäkaupan markkinointi- ja myyntikustannukset kasvoivat.

Elisa Mobilen vuoden 2002 tunnusluvut olivat seuraavat:

- liikevaihto 739 miljoonaa euroa (727),
- käyttökate ilman kertaluonteisia eriä 194 miljoonaa euroa (197),
- liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä 60 miljoonaa euroa (76).

GSM-verkkoa koskevien rahoitussopimusten vuokravastuuta kirjattiin kolmannella neljänneksellä kuluksi 77 miljoonaa euroa. Lisäksi uusien radioverko- ja niihin liittyvien ohjelmistoinvestointien poistoaikoja päätettiin lyhentää vuoden 2003 alusta noin kahdella vuodella.

Radiolinjan Suomen verkossa oli joulukuun 2002 lopussa 1 342 417 liittymää (1 356 204). Telian laskutettavien (post paid) liittymien poistumisen seurauksena liittymämäärä oli kolmannen vuosineljänneksen lopussa 1 301 621. Loppuvuoden onnistunut myynti kasvatti liittymämäärää noin 41 000 kappaleella.

Vuonna 2002 Radiolinjan kotimaan palveluoperaattorin liittymien

- vaihtuvuus (churn) oli 15,7 prosenttia vuositasolle muutettuna (14,3) ja
- liikevaihto liittymää kohti kuukaudessa (ARPU) oli keskimäärin 42,2 euroa (43,5).
- lisäarvopalvelujen osuus liikevaihdosta oli 12 prosenttia (12).

Vuoden aikana solmittiin 23 uutta GSM-roaming -sopimusta.

Niitä on nyt 111 maassa 234 operaattorin matkapuhelinverkossa.

GPRS-roaming -sopimuksia on solmittu yhteensä 44.

Radiolinja solmi vuoden 2002 alussa maailman suurimpiin mobiili-operaattoreihin kuuluvan Vodafonen kanssa yhteistyösopimuksen tarjotakseen asiakkailleen monipuoliset mobiilipalvelut myös ulkomailla. Tämän yhteistyön hyödyntäminen ja tuotteistaminen on ollut kuluneen vuoden tärkeimpiä tapahtumia.

Virossa toimivan Radiolinjan tytäryhtiön Radiolinja Eestin vuoden 2002

- liikevaihto oli 55 miljoonaa euroa (40). Kasvua edellisen vuoden vertailukelpoiseen liikevaihtoon oli 20 prosenttia.
- liikevoitto oli 7 miljoonaa euroa (4).
- liittymämäärä oli joulukuun lopussa 155 500 (146 600).

Kiinteän verkon liiketoiminta (ElisaCom- ja Elisa Networks-liiketoiminta-alueet) ... Kiinteän verkon liiketoiminnoissa kilpailukykyä parannettiin vuonna 2002 liiketoimintarakenteita selkeyttämällä

ja luopumalla ei-ydinliiketoiminnoista.

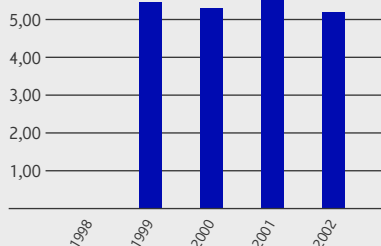
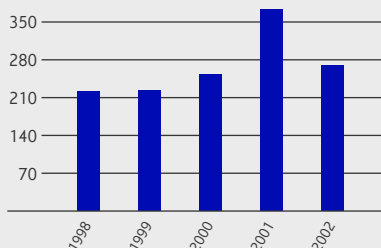
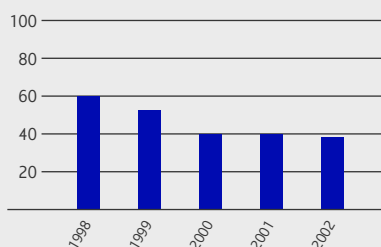
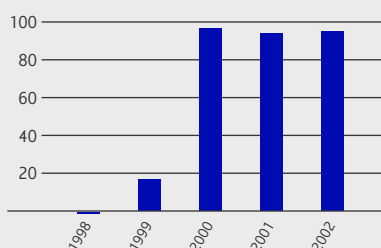
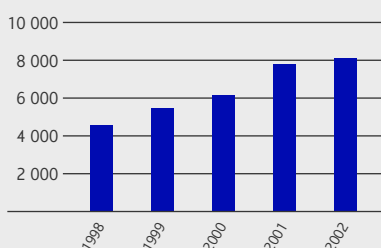
Kiinteän verkon liiketoiminnan vuoden 2002

- liikevaihto oli 735 miljoonaa euroa (658),
- käyttökate ilman kertaeriä oli 213 miljoonaa euroa (200),
- liikevoitto ilman kertaeriä oli 101 miljoonaa euroa (95).

Liiketoiminta muodostuu konsernin valtakunnallisista ElisaCom -palvelu- ja Elisa Networks -verkkoliiketoiminnasta. Liiketoimintojen yhtiöittämisistä, myynneistä ja konsolidoinneista johtuen kiinteän verkon liiketoiminnan luvut eivät ole vertailukelpoisia edellisvuoteen verrattuna.

Laajakaistaliittymien määrä kasvoi edelleen voimakkaasti ja ElisaComin asema markkinajohtajana säilyi vuonna 2002. ElisaCom menestyi hyvin yritysten ja julkishallinnon asiakkaiden tietoliikenneverkkojen toteuttajana ja ulkoistajana. Puheliikenteen ja perinteisten puhelinliittymien määrä kiinteässä verkossa supistui, mikä johtui mm. asiakkaiden siirtymisestä käyttämään internet-yhteyksiinsä kiinteähintaisia laajakaistaliittymiä ja puheliikenteessä langattomia palveluja.

Konsernin verkoissa oli vuoden lopussa kiinteitä liittymiä yhteensä 1,18 miljoonaa (1,19) kappaletta. Laajakaistaliittymien määrä oli noin 71 900 (27 900) kappaletta. Konsernilla oli osakkuusyhtiöineen vuoden lopussa noin 169 900 kaapelitelevisioliittymää.

Oma pääoma/osake, euroa**Konsernin bruttoinvestoinnit, milj. euroa****Konsernin omavaraisuusaste, %****Konsernin velkaantumisaste, gearing-%****Konsernin henkilöstö keskimäärin tilikaudella**

Elisa Networksin verkkoliiketoiminnan painopistealueina olivat vuonna 2002 laajakaistaisten yhteyksien ja liittymien kysynnän tyydyttäminen sekä kustannustehokkuuden ja kokonaisinvestointitason hallinta. Tätä vauhditti kotimaisen verkkoliiketoiminnan konsolidointi ja asennusliiketoiminnan myynti.

Liiketoiminta Saksassa (Elisa Kommunikation

-liiketoiminta-alue) ... Saksan liiketoiminnassa asiakasmäärän kasvu jatkui heikentyneistä talousnäkymistä huolimatta. Elisa Kommunikation GmbH:n vuoden viimeisen neljänneksen raportoitu käyttökate oli positiivinen ja kertaerillä oikaistu käyttökate -1 miljoonaa euroa.

Elisa Kommunikation GmbH:n vuoden 2002

- liikevaihto oli 118 miljoonaa euroa (54),
- käyttökate oli -27 miljoonaa euroa (-30),
- liikevoitto oli -73 miljoonaa euroa (-56),
- nettotulos oli -55 miljoonaa euroa (-69).

Luvut eivät ole vertailukelpoisia ensi sijassa Tropolys GmbH:n yritysjärjestelyn vuoksi.

Elisan Saksan liiketoiminnassa keskityttiin vuoden 2002 aikana kannattavuuden ja investointitehokkuuden parantamiseen.

Tropolys GmbH:n konsolidointi tytäryhtiönä kasvatti merkittävästi liikevaihtoa. Tropolys GmbH:sta tuli Elisa Kommunikationin tytäryhtiö vuoden 2002 alussa, mikä oli merkittävä Saksan yhtiöryhmän strateginen rakennemuutos. Enemmistöosuuden hankinta toteutettiin pääasiassa osakevaihoilla. Mäkitorppa GmbH liikepaikkoineen myytiin sekä lopetettiin matkapuhelinten ja -liittymien vähittäismyynti.

Muut yhtiöt ... Comptel Oyj julkisti Tilinpäätöstiedotteensa

14.2.2003 ja Yomi Oyj 20.2.2003. Näiden yhtiöiden avainluvut olivat: Comptel Oyj:n

- liikevaihto 49 miljoonaa euroa (61),
- liikevoitto -7 miljoonaa euroa (14).

Yomi Oyj:n

- liikevaihto 58 miljoonaa euroa (58),
- liikevoitto 4 miljoonaa euroa (10).

Yomin tulokseen vaikuttivat hakemisto- ja turvaliiketoimintojen myyntivoitot noin 9 miljoonaa euroa ja tuotekehitykseen liittyvät 4 miljoonan euron kertaluonteiset poistot.

Tutkimus ja kehitys ... Konsernissa käytettiin vuonna 2002 tutkimus- ja kehitystoimintaan 36 miljoonaa euroa (36).

Tutkimuskeskuksen T&K-toiminnan painopistealueita olivat palvelualustateknologia, informaatioteknologian tietoturva, uudet IP-pohjaiset verkkoteknologiat ja -palvelut, langattomat ja laajakaistaiset teknologiat sekä asiakaskeinen tutkimus.

Konsernirakenteen muutokset ... Elisa Communications Oyj:n palveluoperaattoriyhtiö ElisaCom Oy aloitti toimintansa 1.1.2002.

Soon Communications Oyj:n liiketoiminnot yhtiöitettiin 1.1.2002 alkaen verkko-operaattori Soon Net Oy:öön ja palveluoperaattori

Soon Com Oy:öön. Soon Communications Oyj sulautui Elisa Communications Oyj:öön 31.12.2002.

Yomi Oyj hankki 7.1.2002 kokonaan omistukseensa osakevaihdolla Indata Oy:n sekä Votek Oy:n osaksi rahalla ja osaksi suunnatulla osakeannilla. Näiden toimenpiteiden seurauksena Elisa Communications -konsernin omistusosuus Yomi Oyj:ssä väheni 53,13 prosentista 51,46 prosenttiin.

Radiolinja yhtiöitti verkko- ja mobiili-infra palvelut -liiketoimintansa. Radiolinja Origo Oy (verkko) ja Radiolinja Aava Oy (mobiili-infra) aloittivat toimintansa 1.2.2002.

Vuoden 2002 alussa osakkuusyhtiö Tropoly GmbH muutettiin pääasiassa osakevaihtomenettelyllä tytäryhtiöksi. Elisa Communications -konsernin omistusosuus Tropolyksesta on 65,9 prosenttia.

Estera Oy:hyn keskitettiin vuoden aikana konsernin turva-, rakennusautomaatio- ja energianhallintajärjestelmiä toimittavat yritykset, joita ovat Computec Oy, Elektroniikkatyö Oy sekä Yomin ja Elisa Solutionsin turvaliiketoiminnot.

Asennusyhtiö Elisa Instalia Oy:n liiketoiminta myytiin Flextronics Network Services Finland Oy:lle 3.9.2002 kesäkuussa allekirjoitetun sopimuksen mukaisesti. Kauppahinta oli noin 37 miljoonaa euroa.

Yomi myi 12.9.2002 puhelinluetteloliiketoiminnan Fonecta Oy:lle noin 8 miljoonalla eurolla ja Soon Com Oy myi 29.11.2002 puhelinluetteloliiketoiminnan Oy Eniro Finland Ab:lle noin 24 miljoonalla eurolla.

Oy Xtel Ab ja Oy Älytalo Ab fuusioitiin syyskuussa Elisa Communications Oyj:hin.

Lounet Oy fuusioitiin Lounais-Suomen Puhelin Oy:n kanssa vuoden 2002 lopussa. Fuusion jälkeen konsernin omistus Lounet Oy:ksi nimetystä uudesta yhtiöstä on 50,2 prosenttia.

Henkilöstö ... Konserniyhtiöiden palveluksessa oli vuoden lopussa 7 368 henkilöä (8 180). Vuoden aikana konsernissa työskenteli keskimäärin 8 115 henkilöä (7 783). Konsernin ja liiketoiminta-alueiden henkilöstömäärät vuoden lopussa olivat:

- Emoyhtiö Elisa Communications Oyj 337,
- Elisa Mobile -liiketoiminta-alue 1 741,
- ElisaCom -liiketoiminta-alue 2 542,
- Elisa Networks -liiketoiminta-alue 940 henkilöä,
- Elisa Kommunikation -liiketoiminta-alue 675,
- Muut yhtiöt 1 133.

Vuoden 2002 aikana konsernissa käytiin YT-neuvotteluja ja toteutettiin rationointitoimenpiteitä Elisa Communications Oyj:ssä, ElisaCom Oy:ssä, Elisa Networks Oy:ssä, Comptel Oyj:ssä, Yomi Oyj:ssä ja konsernin Saksan liiketoiminnassa. Henkilöstömäärä väheni näiden toimenpiteiden seurauksena noin 300 henkilöllä.

Konserni julkistaa erillisen henkilöstöraportin vuodelta 2002.

Investoinnit ... Konsernin bruttoinvestoinnit käyttömaisuuteen olivat 269 miljoonaa euroa (373) ja osakehankinnat 16 miljoonaa euroa (242).

Investoinnit käyttömaisuuteen:

- Elisa Mobilessa 138 miljoonaa euroa,

- kiinteän verkon yhtiössä 106 miljoonaa euroa, ja
- Saksan liiketoiminnassa 25 miljoonaa euroa.

Elisa Mobilen investointeihin sisältyy puhelinyhtiöltä lunastettuja GSM-verkkojen rahoitussopimuksia noin 50 miljoonaa euroa.

Rahoitusasema ... Konsernin rahoitusasema ja likviditeetti pysyivät vakaina. Konsernilla on Moody'silta luottoluokitus A3 (review for downgrade) pitkäaikaiselle rahoitukselle ja Standard & Poors'ilta A- (negative outlook) pitkäaikaiselle ja A-2 lyhytaikaiselle rahoitukselle.

Konsernin nettovelka oli vuoden lopussa 757 miljoonaa euroa. Konsernin omavaraisuusaste aleni pääasiassa vuoden 2002 tappiosta johtuen 38 prosenttiin (40).

Omat osakkeet ... Tytäryhtiöiden omistuksessa olevien Elisa Communications Oyj:n A-osakkeiden kokonaismäärä oli vuoden lopussa 781 563 kappaletta, osakkeiden nimellisarvo oli yhteensä 390 781,50 euroa ja osuus osakepääomasta ja äänistä oli 0,57 prosenttia. Näiden omien osakkeiden kirjanpitoarvo on aiemmin vähennetty konsernin voitonjakokelpoisista varoista.

Lisäksi Elisa-konsernin eläkesäätiön omistuksessa oli A-osakkeita 1 575 463 kappaletta.

Elisa Communications Oyj:n tytäryhtiö Soon Communications Oyj myi varojen vapauttamiseksi Elisa-konsernin eläkesäätiölle hallussaan olleet Elisa Communications Oyj:n A-osakkeet 1 714 163 kpl pörssi-kauppana 5.11.2002. Kauppahinta oli yhteensä 9 530 746,28 euroa eli 5,56 euroa osakkeelta. Soon Communications Oyj kirjasi kaupasta noin 57 miljoonan euron myyntitappion. Omien osakkeiden kauppa kirjattiin taseen omiin pääomiin, eikä kaupalla ollut vaikutusta konsernin tulokseen.

Myytyjen osakkeiden yhteenlaskettu nimellisarvo oli 857 081,50 euroa. Osakkeiden osuus Elisa Communications Oyj:n osakepääomasta ja äänistä oli 1,24 prosenttia. Osakkeiden kaupalla ei ollut olennaista vaikutusta omistuksen ja äänivallan jakautumiseen yhtiössä.

Yhtiön hallituksella ei ole voimassa olevaa valtuutusta hankkia tai luovuttaa omia osakkeita.

Osake ... Elisa Communications Oyj:n A-osakkeen päätöskurssi 30.12.2002 oli 5,72 euroa. Vuoden ylin noteeraus oli 15,50 euroa ja alin 4,46 euroa. Osakkeen keskipörssi oli 8,21 euroa.

Yhtiön kokonaisosakemäärä oli 138 011 757 kappaletta, ja markkina-arvo 30.12.2002 oli 785 miljoonaa euroa.

Yhtiön A-osakkeita vaihdettiin Helsingin Arvopaperipörssissä 1.1.2002–30.12.2002 kaikkiaan 66,1 miljoonaa kappaletta 543 miljoonan euron kokonaishintaan. Vaihto oli 48,6 prosenttia ulkona olevien A-osakkeiden määrästä.

Elisa Communications Oyj:n vuoden 2000 A-optio-oikeuksien määrä on 3 600 000 kappaletta. A-optio-oikeuksia vaihdettiin 1.7.2002–30.12.2002 Helsingin Arvopaperipörssissä kaikkiaan 156 550 kappaletta 26 707 euron kokonaishintaan. A-optio-oikeuden keskipörssi oli 0,17 euroa. A-optio-oikeuden ylin noteeraus oli 0,30 euroa ja alin 0,05 euroa. Päätösnoteeraus A-optio-oikeudelle oli 0,25 euroa.

Varsinainen yhtiökokous 4.4.2002 ... Elisa Communications Oyj:n varsinainen yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että vuodelta 2001 ei makseta osinkoa. Yhtiökokous vahvisti emoyhtiön tuloslaskelman ja taseen sekä konsernituloslaskelman ja konsernitaseen. Hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle myönnettiin vastuuvapaus vuodelta 2001.

Yhtiön hallituksen jäsenmääräksi vahvistettiin kahdeksan, ja siihen valittiin seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi Ossi Virolainen, Riitta Backas ja uutena jäsenenä Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta SOK:n pääjohtaja, vuorineuvos Jere Lahti. Hallituksessa jatkavat edelleen Keijo Suila, Matti Aura, Arto Ihto, Pekka Ketonen ja Linus Torvalds, jotka eivät olleet erovuorossa tässä yhtiökokouksessa. Yhtiön tilin-tarkastajiksi valittiin PricewaterhouseCoopers Oy (KHT-yhteisö, päävastuullinen tilintarkastaja Henrik Sormunen, KHT) ja Leo Laitinmäki (KHT) sekä varatilintarkastajaksi Jaana Salmi (KHT).

Yhtiökokous hyväksyi hallituksen ehdotuksen, että hallitus valtuutetaan vuoden kuluessa yhtiökokouksesta lukien päättämään osake-pääoman korottamisesta yhdellä tai useammalla uusmerkinnällä, päättämään yhden tai useamman vaihtovelkakirjalainan ottamisesta ja/tai optio-oikeuksien antamisesta siten, että uusmerkinnässä merkittävien, vaihtovelkakirjoja vastaan vaihdettavien ja optio-oikeuksien nojalla merkittävien uusien A-sarjan osakkeiden yhteenlaskettu määrä saa olla enintään 27,6 miljoonaa kappaletta ja yhtiön osakepääoma voi korottua yhteensä enintään 13.800.000 eurolla. Valtuutuksia ei tois-taiseksi ole käytetty.

Yhtiökokous peruutti samalla 20.4.2002 saakka voimassaolevan osakepääoman korottamisvaltuutuksen käyttämättömiltä osin.

Konsernin hallitus järjestäytyi 2.5.2002 pitämässään kokouksessa. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa pääjohtaja Keijo Suila ja vara-puheenjohtajana toimitusjohtaja Ossi Virolainen.

Merkittävät oikeudelliset asiat ... Liittyen osakeyhtiölain

14. luvun 19 §:n mukaiseen lunastusmenettelyyn Oy Radiolinja Ab:n vähemmistöosakkeista omistusoikeus lunastettaviin osakkeisiin siirtyi Elisa Communications Oyj:lle vakuuden asettamisella 27.2.2001. Päätöksessään 29.5.2001 välimiesoikeus vahvisti lunastusoikeuden ja päätti Radiolinjan osakkeiden lunastushinnaksi 47 000 markkaa (7 905 euroa) osakkeelta. Asian käsittely jatkuu käräjäoikeudessa 4 706 osakkeen osalta.

Oy Radiolinja Ab:n 3.4.2000 pidetyn yhtiökokouksen päätöksiin liittyen kymmenen Radiolinjan entisen L-osakesarjan omistajaa nosti kanteen päätösten kumoamiseksi. Helsingin käräjäoikeus ratkaisi asian Radiolinjan kannan mukaisesti päätöksessään 6.9.2001. Kantajat valit-tivat asiasta hovioikeuteen. Hovioikeus piti käräjäoikeuden päätöksen ennallaan päätöksessään, jonka se antoi katsauskauden jälkeen 11.2.2003. Kantajilla on mahdollisuus hakea valituslupaa korkeimmalta oikeudelta.

Keskuskauppakamarin nimeämä välimiesoikeus päätti 27.6.2002 Elisa Communications Oyj:n tytäryhtiön Soon Communications Oyj:n osakkeiden lunastushinnaksi 7,86 euroa osakkeelta. Päätös on tullut lainvoimaiseksi ja prosessi on päättynyt.

Vuonna 1998 Telia Mobile AB:n kilpailuvirastoon jättämän tutkimus-pyyntönsä johdosta kilpailuneuvosto totesi ratkaisussaan 11.12.2001, että Radiolinjalla ja Soneralla ei ole yhteistä määräävää markkina-asemaa matkaviestinnän verkkomarkkinoilla. Telia on valittanut päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Elisa Communications Oyj vastaanotti 9.7.2002 haasteen, jossa Jippii Group Oyj vaatii Elisa Communications Oyj:ltä yhteismäärältään 5,8 miljoonan euron vahingonkorvausta terminointimaksuista. Asia on vireillä Helsingin käräjäoikeudessa.

Radiolinja Origo Oy vaatii Telia Mobile AB:ltä ja sen Suomessa toimivalta sivuliikkeeltä välimiesoikeudessa vahingonkorvausta palvelu-operaattorisopimuksen rikkomisesta. Konserniin kuuluvat yhtiöt ovat lisäksi liiketoimintansa puitteissa osapuolina eräissä muissakin riidoissa ja oikeudenkäynneissä sekä viranomaismenettelyissä, joiden tulosten ei arvioida vaikuttavan merkittävästi konsernin taloudelliseen asemaan tai liiketoiminnan tulokseen.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat ... Soon Com Oy:sta tuli

1.1.2003 ElisaCom Oy:n täysin omistama tytäryhtiö.

Moody's ilmoitti 9.1.2003 tekevänsä arvion Elisa-konsernin luottoluokituksen A3 mahdollisesta laskemisesta. Päätös perustuu Moody'sin arvioon telesektorin kehitykseen liittyvistä epävarmuus-tekijöistä ja heikoista kasvunäkymistä, jotka voivat heijastua negatiivi-sesti myös Elisan liiketoimintaan ja tulokseen.

Hallitus päätti 22.1.2003 esittää 4.4.2003 kokoontuvalle yhtiö-kokoukselle konsernin emoyhtiön Elisa Communications Oyj:n nimen muuttamisesta Elisa Oyj:ksi.

Fidelity International Limited ilmoitti 19.2.2003, että yhtiön ja sen tytäryhtiöiden osuus Elisa Communications Oyj:n osakepääomasta ja äänimäärästä on noussut yli 5 prosentin.

Tulevaisuuden näkymät ... Maailmantalouden tila luo epävar-muutta, joka heijastuu myös tietoliikennepalveluiden kysyntään.

Hallitus arvioi konsernin liikevaihdon, käyttökatteen ja tuloksen kasvavan maltillisesti. Saksan toimintojen käyttökatteen positiivinen kehitys parantaa koko konsernin kannattavuutta.

Operatiiviset investoinnit rajoitetaan enintään 15 prosenttiin liikevaihdosta. Paranevan kannattavuuden ja maltillisen investointi-tason seurauksena konsernin kassavirta säilyy positiivisena ja netto-velkaa pystytään pienentämään. Ei-ydinliiketoimintojen rakennejärjes-telyjä jatketaan.

Konsernin Saksan liiketoiminta-alueen käyttökate on positiivinen vuonna 2003. Paranevasta operatiivisesta tehokkuudesta ja erityisesti yritysasiakkaiden määrän hyvästä kehityksestä johtuen liikevoiton arvioidaan olevan positiivinen vuoden 2004 ensimmäisellä vuosi-puoliskolla.

Konsernituloslaskelma

	LIITE	1.1.- 31.12.2002	1.1.-31.12.2001
		1 000 EUROA	1 000 EUROA
Liikevaihto	1	1 563 073	1 438 878
Liiketoiminnan muut tuotot	2	91 393	126 386
Materiaalit ja palvelut	3	-698 197	-568 899
Henkilöstökulut	4	-379 504	-327 682
Poistot ja arvonalentumiset	5	-381 511	-316 603
Liiketoiminnan muut kulut		-243 738	-244 366
		-1 702 950	-1 457 550
Liikevoitto		-48 484	107 714
Rahoitustuotot ja -kulut	6		
Osuus osakkuusyritysten tuloksista		-5 321	-13 270
Muut rahoitustuotot ja -kulut		-49 311	-48 195
		-54 632	-61 465
Voitto ennen satunnaisia eriä		-103 116	46 249
Satunnaiset erät	7	3 171	
Voitto satunnaisten erien jälkeen		-99 945	46 249
Tuloverot	9	2 985	-42 307
Vähemmistön osuus		26 084	-3 407
Tilikauden voitto		-70 876	535

Konsernitase

	LIITE	31.12.2002 1 000 EUROA	31.12.2001 1 000 EUROA
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	10	76 721	75 202
Konserniliikearvo	10	582 767	587 569
Aineelliset hyödykkeet	10	962 091	928 176
Osuudet osakkuusyrityksissä	11	21 074	24 890
Muut sijoitukset	11	12 745	73 673
		1 655 398	1 689 510
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	12	20 669	26 581
Laskennallinen verosaaminen	17	14 394	
Pitkäaikaiset saamiset	13	7 310	4 211
Lyhytaikaiset saamiset	14	326 790	326 165
Rahoitusarvopaperit		2 658	4 503
Rahat ja pankkisaamiset		71 027	99 925
		442 848	461 385
		2 098 246	2 150 895
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
Osakepääoma	15	69 006	69 006
Ylikurssirahasto		516 672	516 672
Vararahasto		3 382	3 382
Edellisten tilikausien voitto		197 558	180 485
Tilikauden voitto		-70 876	535
		715 742	770 080
Vähemmistöosuus			
		83 484	85 133
Pakolliset varaukset			
	16	71 495	914
Vieras pääoma			
Laskennallinen verovelka	17		19 058
Pitkäaikainen vieras pääoma	19	714 967	582 319
Lyhytaikainen vieras pääoma	20	512 558	693 391
		1 227 525	1 294 768
		2 098 246	2 150 895

Konsernirahoituslaskelma

	1.1.–31.12.2002	1.1.–31.12.2001
	1 000 EUROA	1 000 EUROA
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	-70 876	535
Oikaisut:		
Poistot ja arvonalentumiset	381 511	316 603
Rahoitusarvopaperien arvonalentumiset	809	
Liiketoiminnan myyntivoitot	-48 067	-60 747
Käyttöomaisuuden ja osakkeiden myyntivoitot	-5 065	-10 668
Kulukirjaus GSM-verkon vuokravastuusta	69 664	
Muut oikaisut	-20 410	29 614
Laskennallisen verovelan/-saamisen muutos	-33 452	-24 206
Käyttöpääoman muutos ja muut erät	31 372	4 640
	376 362	255 236
Liiketoiminnan rahavirta	305 486	255 771
Investointien rahavirta		
Investoinnit käyttöomaisuuteen	-268 682	-373 039
Käyttöomaisuuden myynti	5 865	28 822
Investoinnit osakkeisiin	-6 837	-43 437
Osakkeiden ja liiketoiminnan myynti	53 064	77 810
Muut sijoitukset	248	-55 264
Investointien rahavirta	-216 342	-365 108
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten velkojen muutos	74 501	155 211
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-208 657	31 931
Maksetut osingot	-3 899	-14 480
Omien osakkeiden myynti	18 168	8 383
Rahoituksen rahavirta	-119 887	181 045
Rahavarojen muutos	-30 743	71 708
Rahavarat tilikauden alussa	104 428	32 720
Rahavarat tilikauden lopussa	73 685	104 428

Emoyhtiön tuloslaskelma

	LIITE	1.1.-31.12.2002 1 000 EUROA	1.1.-31.12.2001 1 000 EUROA
Liikevaihto	1	37 137	472 125
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)			-329
Liiketoiminnan muut tuotot	2	19 565	14 466
Materiaalit ja palvelut	3	-600	-192 350
Henkilöstökulut	4	-27 070	-122 498
Poistot ja arvonalentumiset	5	-12 474	-64 244
Liiketoiminnan muut kulut		-54 892	-105 602
		-95 036	-484 694
Liikevoitto		-38 334	1 568
Rahoitustuotot ja -kulut	6	-45 099	-23 074
Voitto ennen satunnaisia eriä		-83 433	-21 506
Satunnaiset erät	7	13 176	57 971
Voitto satunnaisten erien jälkeen		-70 257	36 465
Tilinpäätössiirrot	8	-1 884	33 763
Tuloverot	9	22 945	-13 949
Tilikauden voitto		-49 196	56 279

Emoyhtiön tase

	LIITE	31.12.2002 1 000 EUROA	31.12.2001 1 000 EUROA
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	10	4 893	12 019
Aineelliset hyödykkeet	10	37 639	74 139
Sijoitukset	11	1 815 628	1 806 801
		1 858 160	1 892 959
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	12		1 272
Pitkäaikaiset saamiset	13	136 391	126 061
Lyhytaikaiset saamiset	14	273 246	220 603
Rahat ja pankkisaamiset		32 259	40 924
		441 896	388 860
		2 300 056	2 281 819
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
Osakepääoma	15	69 006	69 006
Ylikurssirahasto		516 672	516 672
Vararahasto		3 382	3 382
Edellisten tilikausien voitto		563 291	507 012
Tilikauden voitto		-49 196	56 279
		1 103 155	1 152 351
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
		1 884	
Pakolliset varaukset			
	16		84
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma	19	651 112	491 408
Lyhytaikainen vieras pääoma	20	543 905	637 976
		1 195 017	1 129 384
		2 300 056	2 281 819

Emoyhtiön rahoituslaskelma

	1.1.–31.12.2002	1.1.–31.12.2001
	1 000 EUROA	1 000 EUROA
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	-49 196	56 279
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	14 358	30 481
Käyttöomaisuuden ja osakkeiden myyntivoitot	-4 936	-13 263
Muut oikaisut	28 094	41 915
Käyttöpääoman muutos ja muut erät	-82 409	23 968
	-44 893	83 101
Liiketoiminnan rahavirta	-94 089	139 380
Investointien rahavirta		
Investoinnit käyttöomaisuuteen	-3 508	-68 297
Käyttöomaisuuden myynti	5 776	51 802
Investoinnit osakkeisiin	-75 709	-269 915
Osakkeiden myynti	12 263	9 988
Investointien rahavirta	-61 178	-276 422
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-15 666	-44 725
Pitkäaikaisten velkojen muutos	44 203	178 147
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-59 629	-5 553
Lyhytaikaisten velkojen muutos	221 518	55 306
Maksetut osingot		-8 755
Rahoituksen rahavirta	190 426	174 420
Rahavarojen muutos	35 159	37 378
Rahavarat tilikauden alussa	40 924	3 546
Fuusiossa/liiketoimintasiirrossa siirtyneet rahavarat	-43 824	
Rahavarat tilikauden lopussa	32 259	40 924

Tilinpäätöksen liitetiedot

Elisa Communications Oyj, kotipaikka Helsinki, on Elisa Communications Oyj -konsernin emoyhtiö. Elisa Communications Oyj:n konsernitiilinpäätös 31.12.2002 on nähtävissä osoitteessa Korkeavuorenkatu 35-37, Helsinki.

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

1. Konsernitiilinpäätöksen laajuus

Konsernitiilinpäätös käsittää emoyhtiö Elisa Communications Oyj:n sekä ne tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti kirjanpitolain 1. luvun 6 §:n mukainen määräysvalta. Osakkuusyri-tyksinä yhdistellään ne omistusyhteisyrietykset, joissa konserni-yhtiöllä on huomattava vaikutusvalta liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa, mutta jotka eivät kuulu konserniin.

Tytäryhtiöt yhdistellään pääsääntöisesti osakkeiden hankinta-kuukaudesta alkaen. Osakkuusyrietykset yhdistellään pääsääntöisesti sen ajankohdan mukaan, jolloin yrityksestä on tullut osakkuusyrietyt. Vastaavasti myydyt yhtiöt yhdistellään myyntihetkeen saakka.

Yhdistelemättä jätetään ne konserni- ja osakkuusyrietykset, joilla ei tilikauden aikana ole ollut toimintaa ja joiden yhdisteleminen on tarpeetonta oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

2. Yhdistelyperiaatteet

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, vaihto-omaisuushyödykkeiden sisäiset katteet, sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan. Käyttöomaisuuteen sisältyvä sisäinen kate eliminoidaan olennaisilta osiltaan.

Konserniyhtiöiden keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa käytetään hankintamenomenetelmää. Oman pääoman ylittävä osa tytäryhtiöosakkeiden hankintamenosta, jota ei ole kohdistettu hankituille omaisuuserille, esitetään konserniliikearvona.

Osakkuusyrietykset yhdistellään konsernitiilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Vähemmistön osuus erotetaan konsernituloksesta sekä konsernin omasta pääomasta ja se esitetään tuloslaskelmassa ja taseessa omana eräänä.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat muutetaan euroiksi Euroopan keskuspankin (EKP) ilmoittamaan kuukausikohtaiseen keskiin ja taseet Tilinpäätöspäivän keskiin. Muuntamisessa syntyvät muuntoerot samoin kuin omien pääomien muuntoerot esitetään edellisten tilikausien voittovaroissa.

3. Omat osakkeet

Tytäryrietysten ja osakkuusyrietysten omistamat Elisa Communications Oyj:n osakkeet (omat osakkeet) vähennetään konsernin jakokelpoisesta omasta pääomasta. Osakkuusyrietysten omistamat omat osakkeet vähennetään omistusta vastaavalla osuudella.

Omien osakkeiden myyntihinta ja myynnistä aiheutuvat verot kirjataan taseen omiin pääomiin, mistä syystä omien osakkeiden kaupalla ei ole vaikutusta konsernin tilikauden tulokseen.

4. Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Konsernin ja emoyhtiön korollisten velkojen määrää on muutettu vuoden 2001 vertailutiedoissa. Vuoden 2001 tilinpäätöksessä lyhyt-aikaisissa korottomissa veloissa esitetty Soonin ja Radiolinjan vähennistöosakkaiden lunastushintaa koskeva velka 46,0 milj. euroa on siirretty lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin. Muutos on tehty konsernin ja emoyhtiön vertailuvuoden 2001 rahoituslaskelmaan, velkoja koskeviin liitetietoihin ja tunnuslukuihin.

5. Vertailukelpoisuus edelliseen vuoteen

Vertailtaessa tilikauden tietoja edelliseen tilikauteen tulee huomioida seuraavaa:

Konserni ... Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy vuonna 2002 myyntivoittoja 73 milj. euroa. Edellisen vuoden myyntivoitot olivat vastaavasti yhteensä 104 milj. euroa. GSM-verkon vuokravastuusta tehtiin 77 milj. euron kertaluonteinen kulukirjaus. Kulut on esitetty tuloslaskelmassa ulkopuolisten palvelujen ryhmässä ja käsitelty taseessa pakollisissa varauksissa.

Käyttöomaisuudesta on kirjattu lisäpoistoja 67 milj. euroa ja konserniliikearvosta on kirjattu arvonalentumista 4 milj. euroa. Edellisenä vuonna lisäpoistoja kirjattiin käyttöomaisuudesta 59 milj. euroa.

Tropolys-yritysjärjestelyn seurauksena Tropolys GmbH -al konserni yhdisteltiin tytäryhtiönä konsernitiilinpäätökseen 1.1.2002 alkaen, mikä lisäsi konsernin liikevaihtoa vuositasona noin 60 milj. euroa. Edellisenä tilikautena Tropolys yhdisteltiin osakkuusyhtiönä.

Edellisenä vuonna myytiin Direktia Oyj:n luetteloliiketoiminta, mikä vähensi konsernin liikevaihtoa vuositasona noin 40 milj. euroa. Soon Communications Oyj, Yomi Oyj (ent. KSP Yhtiöt Oyj), Oy Finnet International Ab ja Riihimäen Puhelin Oy yhdisteltiin konsernitiilinpäätökseen 1.7.2001 alkaen, mikä kasvatti konsernin vuoden 2001 liikevaihtoa noin 90 milj. euroa.

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos 2,0 milj. euroa (1,7 milj. euroa v. 2001) on epäolennaisena eränä yhdistetty konsernituloslaskelmassa Varastojen muutos -erään.

Emoyhtiö ... Emoyhtiön liikevaihdon, tuloksen ja taseen kehitykseen vaikuttivat vuoden 2002 alussa toteutetut yritysjärjestelyt.

Palveluoperaattoriliiketoiminta yhtiötettiin vuoden 2002 alusta. Tähän liiketoimintaan liittyvät varat ja velat siirrettiin liiketoimintasiirtona ElisaCom Oy:lle. Yhtiöittämissä jälkeen emoyhtiön toiminta on muodostunut pääasiassa konserniesikunnan toiminnoista, keskitetystä tutkimuksesta ja tiettyjen sisäisten palvelujen myynnistä konserniyhtiöille.

Soon Communications Oyj sulautui Elisa Communications Oyj:hin 31.12.2002, mikä kasvatti merkittävästi emoyhtiön tasetta. Lisäksi emoyhtiön sulautuivat vuoden 2002 aikana Oy Älytalo Ab ja Oy Extel Ab.

Emoyhtiön liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy vuonna 2002 kiinteistöjen ja osakkeiden myyntivoittoja 5 milj. euroa. Edellisenä vuonna liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyi käyttöomaisuuden ja osakkeiden myyntivoittoja 9 milj. euroa.

6. Kertaluonteiset erät

Tilinpäätöksessä tietyt tuotto- ja kuluerät on määritelty ns. kertaluonteisiksi eriksi. Nämä ovat olennaiset liiketoiminnan, osakkeiden ja käyttöomaisuuden myyntivoitot sekä käyttöomaisuuden ja konserniliikkeen kertaluonteiset lisäpoistot ja arvonalentumiset. Tuotto- tai kuluerän määrittely kertaluonteiseksi perustuu johdon arvioon.

GSM-verkkojen ja niihin liittyvien pitkäaikaisten rahoitus-sopimusten arvoa arvioitiin konsernissa vuoden 2002 aikana ottaen huomioon teknologijakehitys sekä mahdollisuudet sopimusten uudelleenjärjestelyille. Selvitysten perusteella päätettiin kirjata GSM-verkkoa koskevien rahoitussopimusten vuokratuuta kuluksi 77 milj. euroa. GSM-verkon vuokratuusta tehty kulukirjaus katsotaan kertaluonteiseksi kuluksi.

7. Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot

Asiakailta laskutettavat ja muille puhelinyhtiöille sellaisenaan tilittävät yhdysliikennemaksut esitetään myyntituottojen vähennys-eränä (KILA 995/1325).

Liiketoiminnan muissa tuotoissa esitetään liiketoiminnan, osakkeiden ja käyttöomaisuuden myyntivoitot, saadut avustukset sekä huoneistojen vuokratuotot.

Konserniyhtiöissä myynti tuloutetaan pääsääntöisesti suoritteiden luovuttamishetkellä. Poikkeuksena ovat eräiden konserniyhtiöiden pitkäaikaiset projektit, jotka tuloutetaan pääasiassa valmistusasteen perusteella.

8. Vaihto-omaisuuden arvostusperiaatteet

Vaihto-omaisuus arvostetaan muuttuviin menoihin, hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutus- tai jälleenhankintahintaan. Vaihto-omaisuuden hinnoittelussa käytetään painotettua keskihintaa.

9. Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tilikauden aikana tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättymispäivänä ulkomaanrahan määräiset tase-erät arvostetaan EKP:n ilmoittamaan Tilinpäätöspäivän keskikurssiin.

10. Johdannaissopimukset

Johdannaissopimuksia voidaan käyttää valuutta- ja korkoriskien hallintaan.

Valuutariskeiltä suojautumiseen tarkoitettavat avoinna olevat johdannaissopimukset arvostetaan tilinpäätöksessä markkina-arvoon ja kirjataan tulosvaikutteisesti, lukuun ottamatta kassavirtaan liittyviä termiinisopimuksia, jotka kirjataan tulosvaikutteisesti kassavirran toteutuessa. Valuuttakurssierot kirjataan myynnin tai ostojen oikaisueriin tai rahoituksen kurssieroihin suojauskoh-teesta riippuen. Valuuttatermiinien korkoero, mikäli se on ollenainen, jaksotetaan sopimuksen voimassaoloajalle ja jaksotettu osuus kirjataan korkotuottoihin tai -kuluihin.

Korkojohdannaissopimukset arvostetaan tilinpäätöksessä markkina-arvoon. Korkoriskien hallintaan käytettyjen johdannaisten kassavirrat jaksotetaan sopimuksen voimassaoloajalle ja niillä oikaistaan suojattavan erän korkoja.

Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot ja käypä arvo ilmoitetaan liitetiedoissa vastuuna riippumatta siitä, onko nämä käsitelty kirjanpidossa tulosvaikutteisesti.

11. Käyttöomaisuus ja konserniliikearvo

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvona esitetään taseessa hankintameno vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Itse valmistettu ja rakennettu käyttöomaisuus arvostetaan muuttuviin menoihin.

Tilikauden suunnitelman mukaisten ja kokonaispoistojen erotus emoyhtiön tilinpäätöksessä esitetään tuloslaskelman Tilinpäätössiirroissa ja kertynyt poistoero taseen vastattavien Tilinpäätössiirtojen kertymässä. Konsernitiilinpäätöksessä kertynyt poistoero jaetaan omaan pääomaan ja verovelkaan. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan taloudellisen käyttöiän perusteella tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta.

Konserniliikearvo poistetaan 5–15 vuodessa. Kun on kyse strategisesti tärkeistä omistusosuuksista merkittävässä toimialan yhtiöissä käytetään poistoaikana 10–15 vuotta. Mm. Oy Radiolinja Ab:n, Soon Communications Oyj:n ja Yomi Oyj:n konserniliikearvo poistetaan 15 vuodessa. Elisa Solutions Oy:n sekä Elisa Kommunikation GmbH -konserniin kuuluvien tytär- ja osakkuusyritysten konserniliikearvo poistetaan 10 vuodessa.

Yhdistelyssä tytäryritysten ja osakkuusyritysten käyttöomaisuuden poistoajat muutetaan olennaisuuden periaatteen mukaan vastaamaan konsernin noudattamia poistoajoja.

Suunnitelman mukaiset poistoajat konsernissa ovat seuraavat:

Konserniliikearvo	5–15 vuotta
Liikearvo	3–5 vuotta
Perustamismenot	5 vuotta
Atk-ohjelmat	3–5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	25–50 vuotta
Puhelinkeskukset	8–10 vuotta
GSM-verkko	8–10 vuotta
Kaapeliverkko	10–20 vuotta
Mastorakennelmat	10–25 vuotta
Telepäätelaitteet (asiakkaille vuokratut)	3–5 vuotta
Muut koneet ja kalusto	3–5 vuotta

Uusien radioverkko- ja niihin liittyvien ohjelmistojen poistoaikojen päätetty lyhentää vuoden 2003 alusta noin kahdella vuodella.

Konsernissa aiempina vuosina toimeenpantujen osakeantien seurauksena on edellisillä tilikausilla muodostunut konsernireserviä. Osakeantilla on rahoitettu lähinnä tytäri- ja osakkuusyritysten hankintoja, jotka ovat kasvattaneet konserniliikearvoa. Asiallisen yhteytensä perusteella Tilinpäätöshetken mukainen konsernireservi on vähennetty konserniliikearvosta. Konserniliikearvon poisto on laskettu vähennetystä arvosta.

Kotimaisiin yrityshankintoihin sovelletaan pääasiassa elinkeino-velolainsäädännön mukaista osakevaihtoa. Yhdistely konserniliiketoimintaan tapahtuu hankitun yhtiön oman pääoman nettoarvolla kirjanpitolautakunnan lausunnon 1999/1591 mukaan, minkä seurauksena em. osakehankinnoista ei synny olennaista konserniaktiivaa tai -reserviä. Vastaavaa menettelyä sovelletaan myös ulkomaisiin yrityshankintoihin mahdollisuuksien mukaan.

12. Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot käsitellään vuosikuluna syntymishetken mukaan.

13. Pakolliset varaukset

Vastaiset menot ja menetykset, jotka kohdistuvat päätyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen ja joiden toteutumista pidetään varmana tai todennäköisenä ja joita vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen, kirjataan kuluksi tuloslaskelman ao. kulueraan. Taseessa ne esitetään pakollisissa varauksissa silloin, kun niiden täsmällistä määrää tai toteutumisaikaa ei tiedetä. Muussa tapauksessa ne esitetään siirtoveltoissa.

14. Eläkekulut

Eläkekulut esitetään noudattaen kunkin maan paikallista lainsäädäntöä.

Konserniyhtiöiden eläkesitoumukset hoidetaan konsernin eläkesäätiöissä taikka eläkevakuutus- tai eläkevakuutusyhtiöissä. Lisäksi yhtiöillä on omaa suoraa eläkevastuuta pääasiassa varhennetuista määräaikaista eläkkeistä.

Konserniyhtiöillä ei ole kuluksi kirjaamatonta eläkesäätiön vastuu- vajuusta eikä yhtiöiden omalla vastuulla olevaa kattamatonta eläkevastuuta.

15. Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaisina erinä kirjataan sellaiset tuotot ja kulut, jotka perustuvat tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin. Pitkäaikaisten projektien tuloutusperiaatteen muutos IAS:n mukaiseksi esitetään satunnaisissa erissä.

Emoyhtiön satunnaisina tuottoina ja kuluina esitetään saadut ja annetut konserniavustukset sekä fuusiovoitot ja -tappiot.

16. Välittömät verot

Tilikaudelle kuuluvat välittömät tuloverot jaksotetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan. Satunnaisiin eriin liittyvät verot vähennetään tuloslaskelmassa satunnaisista eristä.

Laskennallisen verovelan ja -saamisen muutos merkitään konserniliiketoimintaan ja lasketaan jaksotuseroista. Emoyhtiön taseeseen laskennallista verovelkaa ja -saamista ei merkitä. Laskennallinen verovelka ja -saaminen lasketaan käyttäen tilinpäätöksen laatimishetken verokantaa. Konsernin laskennalliset verovelat ja -saamiset eritellään taseen liitetiedoissa.

Kotimaisten konserniyhtiöiden vahvistetuista tappioista kirjataan verosaamisia varovaisuuden periaatetta noudattaen.

Tytäryhtiöiden omistamien Elisa Communications Oyj:n osakkeiden (omat osakkeet) myynnistä syntyvät veroaikautukset huomioidaan konsernin omassa pääomassa.

17. Vähemmistöosuus

Suomalaisissa tytäryhtiöissä vähemmistöosuus erotetaan soveltaen kirjanpitolautakunnan 21.2.2000 antamaa yleisohjetta konserniliiketoiminnan laatimisesta.

Saksan Tropolys-yritysjärjestelyssä vähemmistöosuuden käsitteilyssä on noudatettu IAS:n sallimaa menettelyä, minkä seurauksena konserniliiketoimintaan ei muodostunut vähemmistöosuutta.

Konsernin liikevaihto, käyttökate ja liikevoitto liiketoiminta-alueittain (LTA)

KONSERNI MILJ. EUROA	LIIKEVAIHTO		KÄYTTÖKATE		LIIKEVOITTO	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001
Elisa Mobile	739	727	117	224	-68	56
Kiinteä verkko	735	658	274	262	154	152
Saksa	118	54	-27	-30	-73	-53
Muut toiminnot	130	97	-31	-31	-61	-47
LTA:iden välinen myynti	-159	-97				
Konserni yhteensä	1 563	1 439	333	425	-48	108

Kertaluonteisilla erillä oikaistut luvut

KONSERNI MILJ. EUROA	LIIKEVAIHTO (OIKAISTU)		KÄYTTÖKATE (OIKAISTU)		LIIKEVOITTO (OIKAISTU)	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001
Elisa Mobile	739	727	194	197	60	76
Kiinteä verkko	735	658	213	200	101	95
Saksa	118	54	-21	-34	-59	-49
Muut toiminnot	130	97	-44	-39	-70	-55
LTA:iden välinen myynti	-159	-97				
Yhteensä (oikaistu)	1 563	1 439	342	324	32	67

Laadintaperiaatteet:

Konserniyritykset on ryhmitelty liiketoiminta-alueisiin pääasiallisen toiminnan perusteella.

Edellisen vuoden vertailutietoja on muutettu vuoden 2002 liiketoimintarakennetta vastaavasti.

Sisäinen myynti

- Liiketoiminta-alueen sisäinen myynti on vähennetty ao. liiketoiminta-alueen liikevaihdosta.
- Liiketoiminta-alueiden välinen myynti on vähennetty liiketoiminta-alueiden yhteenlasketusta liikevaihdosta.

Konsernikirjaukset

- Konsernin sisäiset katteet on eliminoitu liiketoiminta-alueiden tuloksista.
- Konserniliikkeen poisto on kohdistettu liiketoiminta-alueille.

Kertaluonteiset erät:

Liiketoiminnan, osakkeiden ja käyttöomaisuuden myyntivoitot

Kilpailuneuvoston seuraamusmaksu

Kulukirjaus GSM-verkon vuokravastuusta

GSM-verkkojen alaskirjaukset

Citypuhelin- ja merikaapeliverkkojen alaskirjaukset

Muut kotimaan alaskirjaukset

Mäkitorppa GmbH:n alajakulut

Muut Saksan liiketoiminnan alaskirjaukset

Yhteensä kertaluonteiset erät

Vaikutus käyttökatteessa

Vaikutus liikevoitossa

Vaikutus tuloksessa ennen satunnaiseriä

	2002	2001
	73	104
		-4
	-77	
	-51	-46
	-8	-5
	-4	
	-8	
	-5	-8
	-80	41
	-9	100
	-80	41
	-80	41

1 000 EUROA	KONSERNI	KONSERNI	EMOYHTIÖ	EMOYHTIÖ
	2002	2001	2002	2001
1. Myyntituotot ja liikevaihto				
Myyntituotot	1 631 162	1 508 349	37 137	567 846
Yhdysliikennemaksut ja muut oikaisuerät	-68 089	-69 471		-95 721
Liikevaihto	1 563 073	1 438 878	37 137	472 125
Maantieteellinen jakauma				
Suomi	1 350 466	1 279 694	36 595	468 166
Muu Eurooppa	200 875	137 443	542	3 959
Amerikka	4 213	9 242		
Aasia	5 943	10 107		
Australia	725	1 351		
Afrikka	851	1 041		
Yhteensä	1 563 073	1 438 878	37 137	472 125

Valmistusasteen perusteella tuloutetaan pitkäaikaisia projekteja, joita on pääasiassa Comptel Oyj:llä.

Valmistusasteen mukaan tuotoksi kirjattu liikevaihto oli 16 milj. euroa (7 milj. euroa v. 2001).

2. Liiketoiminnan muut tuotot

Konsernin liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyi luetteloliiketoiminnan myyntivoittoja 33 milj. euroa, asennusliiketoiminnan myyntivoittoja 35 milj. euroa sekä osakkeiden ja käyttöomaisuuden myyntivoittoja yhteensä 6 milj. euroa. Konsernin edellisen vuoden myyntivoitot olivat vastaavasti yhteensä 104 milj. euroa.

Lisäksi liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyi mm. huoneistojen vuokratuottoja ja avustuksia.

Emoyhtiön liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyi kiinteistöjen myyntivoittoja 5 milj. euroa.

Edellisenä vuonna emoyhtiön liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyi osakkeiden ja kiinteistöjen myyntivoittoja yhteensä 9 milj. euroa.

3. Materiaalit ja palvelut¹⁾

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Ostot tilikauden aikana	52 245	87 839	180	19 539
Varastojen muutos	6 420	9 067		1 112
	58 665	96 906	180	20 651

Ulkopuoliset palvelut

Radiolinjan käyttöoikeus-, ylläpito- ja yhteysmaksut	383 841	349 829		
Kulukirjaus GSM-verkon vuokravastuusta	69 664			
Muut ulkopuoliset palvelut	186 027	122 164	420	171 699
	639 532	471 993	420	171 699

Yhteensä	698 197	568 899	600	192 350
-----------------	----------------	----------------	------------	----------------

¹⁾ Edellisen vuoden vertailutiedoissa ostojen ja ulkopuolisten palvelujen ryhmittelyä on muutettu.

1 000 EUROA	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
4. Henkilöstökulut				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	299 758	267 387	16 012	100 322
Eläkemenot	62 152	49 557	9 816	22 115
Muut henkilösivumenot	24 370	26 378	1 242	10 307
	386 280	343 322	27 070	132 744
Käyttöomaisuuteen aktivoituiden henkilöstömenot				
Aktivoituiden palkat	-4 644	-11 824		-7 703
Aktivoituiden eläkemenot	-557	-2 021		-1 271
Aktivoituiden muut henkilösivumenot	-1 575	-1 795		-1 272
	-6 776	-15 640		-10 246
Yhteensä	379 504	327 682	27 070	122 498
Johdon palkat ja palkkiot				
Toimitusjohtajat sekä toimitusjohtajien sijaiset	7 595	4 913	564	522
Hallitusten jäsenet sekä varajäsenet	456	377	191	200
Hallintoneuvostojen jäsenet sekä varajäsenet		2		
Hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajien eläkesitoumukset				
Konserniin kuuluvien yritysten toimitusjohtajien eläkeiäksi on sovittu 58–65 vuotta.				
Konsernin ja emoyrityksen henkilöstö tilikauden aikana keskimäärin	8 115	7 783	361	2 812
Konsernin henkilömäärät liiketoiminta-alueittain^{*)}				
	HENKILÖSTÖ (VUODEN LOPUSSA)			
	2002	2001		
Elisa Mobile	1 741	1 744		
Kiinteä verkko	3 482	4 486		
Saksa	675	355		
Muut toiminnot	1 470	1 595		
Konserni yhteensä	7 368	8 180		

^{*)} Edellisen vuoden vertailutiedot on muutettu konsernirakenteen muutoksia vastaavasti.

Henkilömäärään lasketaan mukaan vakinaisessa ja määräaikaisessa työsuhteessa olevat henkilöt sekä tuntityöntekijät kokopäiväisiksi muutettuna.

1 000 EUROA	KONSERNI	KONSERNI	EMOYHTIÖ	EMOYHTIÖ
	2002	2001	2002	2001
5. Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	322 327	272 091	12 474	64 244
Konserniliikearvon poisto ja arvonalentuminen	59 184	44 512		
Yhteensä	381 511	316 603	12 474	64 244
Tase-eräkohtainen erittely poistoista sisältyy kohtaan Pysyvät vastaavat.				
6. Rahoitustuotot ja -kulut				
Osuus osakkuusyritysten tuloksista				
Osakkuusyritysten tulososuuksista	-4 516	-12 668		
Osakkuusyritysten konserniliikearvon poisto	-805	-602		
Yhteensä	-5 321	-13 270		
Osinkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä			2 602	3 966
Osakkuusyrityksiltä			107	10 122
Muilta	137	286	4	7
Yhtiöveronhyvitykset	56	117	1 107	5 757
	193	403	3 820	19 852
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä			4 804	3 987
Muilta	8 498	8 086	2 122	4 295
	8 498	8 086	6 926	8 282
Korko- ja muut rahoitustuotot yhteensä	8 691	8 489	10 746	28 134
Rahoitusarvopaperien arvonalentumiset	-809			
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille			-9 489	-4 147
Muille	-57 193	-56 684	-46 356	-47 061
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	-57 193	-56 684	-55 845	-51 208
Muut rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-49 311	-48 195	-45 099	-23 074
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-54 632	-61 465	-45 099	-23 074

1 000 EUROA	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
7. Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	4 467			
Fuusiovoitto			1 888	
Konserniavustukset			105 320	87 500
Satunnaiset kulut				
Fuusiotappio			-49 663	
Konserniavustukset			-19 400	-5 851
Tuloverot satunnaisista eristä	-1 296		-24 969	-23 678
Yhteensä	3 171		13 176	57 971
8. Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos			-1 884	33 763
9. Tuloverot				
Tuloverot tilikaudelta	43 936	53 673	-22 898	3 784
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta	71	11 798	-47	10 165
Laskennallisen verovelan /-saamisen muutos	-46 992	-23 164		
Yhteensä	-2 985	42 307	-22 945	13 949

10. Pysyvät vastaavat/Aineettomat hyödykkeet, Konserniliikearvo, Aineelliset hyödykkeet¹⁾

1 000 EUROA	KONSERNI						KONSERNI-LIIKEARVO
	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				MUUT PITKÄ-VAIKUTTEISET MENOT		
	PERUSTAMIS-MENOT	AINEETTOMAT OIKEUDET	LIKEARVO	ENNAKKO-MAKSUT	YHTEENSÄ		
Hankintameno 1.1.02	27 516	22 118	8 525	75	123 236	181 470	690 243
Hankitut konserniyritykset	3 791	8 922		299		13 012	
Lisäykset		5 013	2 455	1 136	25 290	33 894	59 275
Myynnit					-338	-338	
Vähennykset	-1 009	-1 719	-827		-15 142	-18 697	-4 893
Siirrot erien välillä	-38	-1 582		-271	2 270	379	
Hankintameno 31.12.02	30 260	32 752	10 153	1 239	135 316	209 720	744 625
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.02	26 713	13 128	2 884		63 543	106 268	102 674
Hankitut konserniyritykset	1 764	2 956			936	5 655	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-252	-1 101	-849		-9 736	-11 938	
Tilikauden poisto	1 347	6 605	1 743		23 318	33 013	54 950
Arvonalentumiset							4 234
Kertyneet poistot 31.12.02	29 572	21 588	3 778		78 061	132 999	161 858
Kirjanpitoarvo 31.12.02	688	11 164	6 375	1 239	57 255	76 721	582 767

1 000 EUROA

KONSERNI

	AINEELLISET HYÖDYKKEET					YHTEENSÄ
	MAA- JA VESIALUEET	RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT	TELELAITTEET	MUUT	ENNAKKO- MAKSUT JA	
			KONEET JA KALUSTO	AINEELLISET HYÖDYKKEET	KESKENERÄISET HANKINNAT	
Hankintameno 1.1.02	22 852	260 011	1 392 096	46 628	72 674	1 794 261
Hankitut konserniyritykset	619	12 987	107 061	9 262		129 929
Lisäykset	74	11 835	175 474	3 537	43 868	234 788
Myyntit		-376	-6 581			-6 957
Vähennykset	-522	-932	-66 724	-17 615	-24 741	-110 534
Siirrot erien välillä		8 070	20 936	266	-29 651	-379
Hankintameno 31.12.02	23 023	291 595	1 622 262	42 078	62 150	2 041 108
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.02		94 785	749 655	21 645		866 085
Hankitut konserniyritykset		3 309	28 710	4 818		36 837
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		-2 050	-109 796	-1 373		-113 219
Tilikauden poisto		12 103	203 085	7 111		222 299
Arvonalentumiset			67 015			67 015
Kertyneet poistot 31.12.02		108 147	938 669	32 201		1 079 017
Kirjanpitoarvo 31.12.02	23 023	183 448	683 593	9 877	62 150	962 091

Tuotannon koneiden ja laitteiden

(televerkko) kirjanpitoarvo 31.12.02

549 040

¹⁾ Hankintamenoihin sisältyvät lähinnä ne käyttömajaisuushyödykkeet, joiden hankintamenoja ei ole kokonaan kirjattu suunnitelman mukaisina poistoina kuluksi.

10. Pysyvät vastaavat/Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

1 000 EUROA

EMOYHTIÖ

	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		AINEELLISET HYÖDYKKEET			YHTEENSÄ
	MUUT PITKÄ- VAIKUTTEISET MENOT	MAA- JA VESIALUEET	RAKENNUKSET	KONEET JA KALUSTO	KESKENERÄISET HANKINNAT	
			JA RAKENNELMAT			
Hankintameno 1.1.	21 642	1 312	45 091	65 499	393	112 295
Lisäykset	690		5 774	22 575		28 349
Vähennykset	-11 206	-107	-518	-61 322	-392	-62 339
Hankintameno 31.12.	11 126	1 205	50 347	26 752	1	78 305
Kertyneet poistot 1.1.	9 623		14 668	23 489		38 157
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-5 241		5 223	-13 338		-8 115
Tilikauden poisto	1 851		2 072	8 552		10 624
Kertyneet poistot 31.12.	6 233		21 963	18 703		40 666
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 893	1 205	28 384	8 049	1	37 639

11. Sijoitukset

1 000 EUROA	KONSERNI				YHTEENSÄ
	OSUUDET OSAKKUUS- YRITYKSET	OSAKKEET MUUT YRITYKSET	SAAMISET OSAKKUUS- YRITYKSET	SAAMISET MUUT YRITYKSET	
Hankintameno 1.1. ¹⁾	24 890	10 677	60 704	2 292	98 563
Lisäykset	3 203	5 273		952	9 428
Myyntit/vähennykset	-7 019	-5 249	-60 704	-1 200	-74 172
Hankintameno 31.12.	21 074	10 701		2 044	33 819
Kirjanpitoarvo 31.12.	21 074	10 701		2 044	33 819

¹⁾ Osakkuusyritysosuuksien ja -saamisten hankintameno on käytetty niiden kirjanpitoarvoa 1.1.2002.

1 000 EUROA	EMOYHTIÖ				YHTEENSÄ
	OSAKKEET KONSERNI- YRITYKSET	OSAKKUUS- YRITYKSET	MUUT YRITYKSET	SAAMISET KONSERNI- YRITYKSET	
Hankintameno 1.1.	1 832 831	7 455	1 206		1 841 492
Siirrot erien välillä	778	-778			
Lisäykset	383 353	1 571	895	12 000	397 819
Myyntit/vähennykset	-386 011	-2 843	-138		-388 992
Hankintameno 31.12.	1 830 951	5 405	1 963	12 000	1 850 319
Arvonlentumiset 1.1.	-34 691				-34 691
Arvonlentumiset 31.12.	-34 691				-34 691
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 796 260	5 405	1 963	12 000	1 815 628

Julkisesti noteerattujen osakkeiden (Comptel ja Yomi) jälleenhankintahinta oli Tilinpäätöshetkellä 27 milj. euroa kirjanpitoarvoa korkeampi (182 milj. euroa v. 2001).

Konsernin ja emoyhtiön omistusosuudet 31.12.2002

	KOTIPAikka	KONSERNIN OMISTUS- OSUUS- %	EMOYHTIÖN OMISTUS- OSUUS- %
Konserniyritykset			
Oy Arvotel Ab	Helsinki	100 %	100 %
Comptel Oyj	Helsinki	58 %	58 %
Oy ProbatuS Ab	Tampere	31 %	0 %
Business Tools Oy	Tampere	31 %	0 %
Comptel Communications Sdn Bhd	Kuala Lumpur	58 %	0 %
Comptel Communications Inc.	Arlington	58 %	0 %
Comptel Communications Oy	Helsinki	58 %	0 %
Comptel PASSAGE Oy	Helsinki	58 %	0 %
Oy Dianatel Ab	Helsinki	100 %	100 %
ElisaCom Oy	Helsinki	100 %	100 %
Elisa Internet Oy	Helsinki	100 %	0 %
Elisa Solutions Oy	Helsinki	100 %	0 %
Oy Heltel Ab	Helsinki	74 %	0 %
Invoicia Oy	Helsinki	100 %	0 %

Konsernin ja emoyhtiön omistussuudet 31.12.2002 (jatkuu)

	KOTIPAIKKA	KONSERNIN OMISTUS- OSUUS- %	EMOYHTIÖN OMISTUS- OSUUS- %
Elisa Networks Oy	Helsinki	100 %	100 %
Elisa Instalia Oy	Helsinki	100 %	0 %
Elisa Ventures Oy	Helsinki	100 %	100 %
Epstar Oy	Helsinki	70 %	70 %
Estera Oy	Helsinki	100 %	64 %
Computeec Oy	Kouvola	100 %	0 %
Elektronikkatyö Oy	Helsinki	100 %	0 %
JMS Group Oy	Helsinki	100 %	0 %
Oy Extel-Achterkamer Ab	Helsinki	100 %	100 %
Oy Extel-Bevaren Ab	Helsinki	100 %	100 %
Oy Extel-Grenzenloos Ab	Helsinki	100 %	100 %
Oy Extel-Grinniken Ab	Helsinki	100 %	100 %
Oy Extel-Grissen Ab	Helsinki	100 %	100 %
Oy Extel-Noodlottig Ab	Helsinki	100 %	100 %
Oy Extel-Onbeheerd Ab	Helsinki	100 %	100 %
Oy Extel-Opstopper Ab	Helsinki	100 %	100 %
Oy Finnet International Ab	Helsinki	51 %	8 %
Linenet Oy	Helsinki	51 %	0 %
Linenet Eesti As	Tallinna	51 %	0 %
Uninet As	Tallinna	51 %	0 %
LNS Kommunikation AB	Tukholma	51 %	0 %
Preminet Oy	Helsinki	51 %	0 %
OOO LNR	Pietari	51 %	0 %
Fiotele Oy	Jyväskylä	100 %	100 %
FMS Dravit Asset Management GmbH	Düsseldorf	100 %	100 %
Elisa Kommunikation GmbH	Düsseldorf	100 %	0 %
ChemTel Telekommunikations GmbH Chemnitz	Chemnitz	75 %	0 %
EastLink GmbH	Chemnitz	38 %	0 %
HANSACOM TELEKOMMUNIKATIONS GmbH	Greifswald	91 %	0 %
Tropolys GmbH	Düsseldorf	66 %	0 %
TROPOLYS Netz GmbH	Dortmund	66 %	0 %
Jetz! Kommunikation GmbH & Co.KG	Jena	35 %	0 %
Jetz! Beteiligungs GmbH	Jena	35 %	0 %
pulsaar Gesellschaft für Telekommunikation mbH	Saarbrücken	66 %	0 %
TeleBeL Gesellschaft für Telekommunikation Bergisches Land mbH	Wuppertal	66 %	0 %
TeleLev Telekommunikation GmbH	Leverkusen	66 %	0 %
Tropolys Service GmbH	Dortmund	66 %	0 %
CNE Gesellschaft für Telekommunikation mbH	Essen	66 %	0 %
Citykom Münster GmbH Telekommunikationsservice	Münster	66 %	0 %
meocom Telekommunikation GmbH	Oberhausen	66 %	0 %
TROPOLYS Asset Management GmbH	Düsseldorf	66 %	0 %
DDkom – Die Dresdner Telekommunikationsgesellschaft mbH	Dresden	34 %	0 %
HU-KOM Telekommunikation GmbH	Hanau	66 %	0 %
Mainova Telekommunikation GmbH	Frankfurt/Main	34 %	0 %
MAINZ-KOM Telekommunikation GmbH	Mainz	48 %	0 %
tnp telenet potsdam kommunikationsgesellschaft mbH	Potsdam	66 %	0 %

Konsernin ja emoyhtiön omistusosuudet 31.12.2002 (jatkuu)

	KOTIPAIKKA	KONSERNIN OMISTUS- OSUUS- %	EMOYHTIÖN OMISTUS- OSUUS- %
Lounet Oy	Turku	50 %	46 %
Förin Puhelin Oy	Turku	50 %	0 %
Lounet Oy Call Center	Turku	50 %	0 %
Kiinteistö Oy Paimion Puhelimenkulma	Paimio	39 %	0 %
Kiinteistö Oy Brahenkartano	Turku	30 %	0 %
Oy Radiolinja Ab	Helsinki	100 %	96 %
Ecosite Oy	Helsinki	100 %	0 %
Kamastore Oy	Helsinki	100 %	0 %
Mäkitorppa Oy	Helsinki	100 %	0 %
Radiolinja Aava Oy	Helsinki	100 %	0 %
Radiolinja Eesti AS	Tallinna	99 %	0 %
Mobinest Oü	Tallinna	99 %	0 %
SIA Radiolinja Latvija	Riika	100 %	0 %
UAB Radiolinja	Vilna	100 %	0 %
Radiolinja Origo Oy	Helsinki	100 %	0 %
Radiolinja Piste Oy	Helsinki	100 %	0 %
Radiolinja Solutions Oy	Helsinki	100 %	0 %
Kiinteistö Oy Espoon Keilasatama 5	Helsinki	100 %	0 %
Keilalahden Pysäköinti Oy	Helsinki	71 %	0 %
Kiinteistö Oy Raision Luolasto	Espoo	100 %	0 %
Kiinteistö Oy Tapiolan Luolasto	Espoo	100 %	0 %
Witem Oy	Helsinki	100 %	0 %
Rahoituslinkki Oy	Helsinki	100 %	100 %
Kiinteistö Oy Ratavartijankatu 3	Helsinki	64 %	64 %
Riihimäen Puhelin Oy	Riihimäki	90 %	90 %
Kiinteistö Oy Rinnetorppa	Kuusamo	89 %	50 %
Soon Com Oy	Tampere	100 %	100 %
Soon Net Oy	Tampere	100 %	100 %
Tampereen Tietoverkko Oy	Tampere	63 %	0 %
Tampereen Keskusantenni Oy	Tampere	63 %	0 %
Tam-Sat Oy	Tampere	63 %	0 %
Oy Telcofounding Ab	Helsinki	100 %	100 %
WW Value Oy	Helsinki	100 %	100 %
Yomi Oyj	Jyväskylä	51 %	33 %
Fiaset Oy	Jyväskylä	51 %	0 %
Indata Oy	Espoo	51 %	0 %
Jyväsviestintä Oy	Jyväskylä	56 %	0 %
Jyväskylän Keskusantenni Oy	Jyväskylä	56 %	0 %
Kesnet Oy	Jyväskylä	51 %	0 %
Kestel Oy	Jyväskylä	51 %	0 %
Lancom Solutions Oy	Jyväskylä	51 %	0 %
Yomi Vision Oy	Jyväskylä	51 %	0 %
Yomi Solutions Oy	Jyväskylä	51 %	0 %
Yomi Applications Oy	Pori	51 %	0 %
Fonetic Oy	Pori	51 %	0 %
Stemca Solutions Oy	Pori	51 %	0 %
Votek Ltd	UK	51 %	0 %
Muut yhtiöt (ei toimintaa)			

Konsernin ja emoyhtiön omistussuudet 31.12.2002 (jatkuu)

	KOTIPAikka	KONSERNIN OMISTUS- OSUUS- %	EMOYHTIÖN OMISTUS- OSUUS- %
Osakkuusyrietykset			
Oy Anglo-Service Ab	Espoo	25 %	0 %
Datawell Oy	Espoo	20 %	0 %
Hlkomm Telekommunikations GmbH	Leipzig	18 %	0 %
Kiinteistö Oy Herrainmäen Luolasto	Tampere	50 %	0 %
Kiinteistö Oy Ratavartijankatu 5	Helsinki	35 %	0 %
Kiinteistö Oy Runeberginkatu 43	Helsinki	30 %	9 %
Mobicus Oy	Helsinki	12 %	0 %
Racap Solutions Oy	Espoo	35 %	0 %
Sofia Digital Oy	Helsinki	20 %	0 %
Tango Telecom Ltd	Irlanti	12 %	0 %
TeleHeino OY	Nokia	40 %	0 %
Tikka Communications Oy	Joensuu	21 %	12 %
Vantaan Yhteisverkko Oy	Vantaa	24 %	24 %
Pispalan Televisio Oy	Tampere	28 %	0 %

Osakkuusyritysten poistamaton konserniliikearvo 31.12.2002 oli 5 milj.euroa (14 milj. euroa v. 2001).

Kaikkien osakkuusyritysten Tilinpäätöshetki oli 31.12.2002.

1 000 EUROA	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
12. Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	8 191	9 556		817
Keskeneräiset tuotteet	2 190	2 489		455
Valmiit tuotteet/tavarat	9 644	14 035		
Ennakkomaksut	644	501		
Yhteensä	20 669	26 581		1 272
13. Pitkäaikaiset saamiset				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä¹⁾				
Lainasaamiset			132 986	122 263
Saamiset osakkuusyrityksiltä²⁾				
Lainasaamiset	71	120		120
Saamiset muilta³⁾				
Myyntisaamiset	41			
Lainasaamiset	3 061	2 846	2 511	2 511
Muut saamiset	1 494	78		
Siirtosaamiset	2 643	1 167	894	1 167
Yhteensä	7 310	4 211	136 391	126 061

¹⁾ Pitkäaikaiset lainasaamiset konserniyhtiöiltä sisältää 1,4 milj.euroa (2,9) osakeyhtiölain 5. luvun mukaista pääomalainaa. Lainat ovat pääosin korottomia, ja perittämissä, kun viimeksi päättäneeltä tilikaudelta vahvistettavan taseen mukaiselle sidotulle omalle pääomalle ja muille jakokelvottomille erille jää täysi kate. Tase-erään sisältyy lisäksi 50 milj.euroa (50) lainasaamista saksalaisilta tytäryhtiöiltä, jonka takaisinmaksun edellytyksenä on, että lainansaajan omalle pääomalle jää täysi kate.

²⁾ Pitkäaikaiset lainasaamiset osakkuusyrityksiltä koostuu osakeyhtiölain 5. luvun mukaisesta pääomalainasta. Lainasta peritään enintään 10 % vuotuista korkoa, mikäli se voitonjakokelpoisten varojen puitteissa on mahdollista. Laina maksetaan takaisin yhdellä kerralla sen jälkeen, kun vahvistetun taseen mukaiselle sidotulle omalle pääomalle ja muille jakokelvottomille erille jää täysi kate.

³⁾ Pitkäaikaisiin siirtosaamiin muilta sisältyy joukkovelkakirjalainojen kuluksi kirjaamattomat emissiotappiot 0,9 milj. euroa (1,2). Pitkäaikaiset lainasaamiset muilta sisältää osakeyhtiölain 5. luvun mukaisen 2,5 milj. euron pääomalainaehtoisen vaihtovelkakirjalainan.

1 000 EUROA	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
14. Lyhytaikaiset saamiset				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset			8 138	27 235
Lainasaamiset			110 197	83 580
Muut saamiset			147 500	16 039
Siirtosaamiset			235	641
			266 070	127 495
Saamiset osakkuusyrityksiltä				
Myyntisaamiset	271	2 838	22	30
Lainasaamiset	70	21		
Muut saamiset	53			
	394	2 859	22	30
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	247 564	248 546	1 404	78 292
Lainasaamiset	556	1 916		
Muut saamiset	42 584	29 256	3 251	10 385
Siirtosaamiset ¹⁾	35 692	43 588	2 499	4 401
	326 396	323 306	7 154	93 078
Yhteensä	326 790	326 165	273 246	220 603
¹⁾ Siirtosaamiset muodostuvat verosaamisista 9 milj. euroa, korkosaamisista 3 milj. euroa ja muista pääasiassa tavanomaisista myynnin ja liikekulojen jaksotuksista 24 milj. euroa.				
15. Oma pääoma				
Osakepääoma 1.1.	69 006	62 533	69 006	62 533
Lisäys		6 473		6 473
Osakepääoma 31.12.	69 006	69 006	69 006	69 006
Ylikurssirahasto 1.1.	516 672	385 901	516 672	385 901
Lisäys		130 771		130 771
Ylikurssirahasto 31.12.	516 672	516 672	516 672	516 672
Vararahasto 1.1.	3 382	3 382	3 382	3 382
Vararahasto 31.12.	3 382	3 382	3 382	3 382
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	181 020	210 142	563 291	515 767
Osingonjako		-8 755		-8 755
Tytär- ja osakkuusyritysten omistamien Elisa Communications Oyj:n osakkeiden (omien osakkeiden) muutoksista	16 763	-20 995		
Muunto- ym. erot	-225	93		
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	197 558	180 485	563 291	507 012
Tilikauden voitto	-70 876	535	-49 196	56 279
Yhteensä	715 742	770 080	1 103 155	1 152 351

1 000 EUROA	KONSERNI 2002	KONSERNI 2001	EMOYHTIÖ 2002	EMOYHTIÖ 2001
15. Oma pääoma (jatkuu)				
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.				
Edellisten tilikausien voittovarot	197 558	180 485	563 291	507 012
Tilikauden voitto	-70 876	535	-49 196	56 279
– Aktivoidut perustamismenot	-688	-803		
– Kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista omaan pääomaan merkitty osuus	-115 346	-109 189		
Yhteensä jakokelpoisia varoja	10 648	71 028	514 095	563 291
16. Pakolliset varaukset				
Kulukirjaus GSM-verkon vuokravastuusta	69 664			
Muut pakolliset varaukset	1 831	914		84
Yhteensä	71 495	914		84
17. Laskennalliset verovelat ja -saamiset				
Laskennalliset verosaamiset				
Yhdistelytoimenpiteistä	7 485	3 357		
Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat	49 888	21 245		24
Yhteensä	57 373	24 602		24
Laskennalliset verovelat				
Tilinpäätössiirroista	32 475	37 706		
Yhdistelytoimenpiteistä	191	1 478		
Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat	10 313	4 476		
Yhteensä	42 979	43 660		
Laskennalliset verosaamiset/-velat (netto)	14 394	-19 058		24
18. Vieras pääoma				
Korolliset velat				
Pitkäaikainen	705 090	571 864	651 112	491 408
Lyhytaikainen	126 032	334 739	501 957	451 269
Yhteensä	831 122	906 603	1 153 069	942 677
Korottomat velat	396 403	388 165	41 948	186 707
Velat yhteensä	1 227 525	1 294 768	1 195 017	1 129 384

1 000 EUROA	KONSERNI	KONSERNI	EMOYHTIÖ	EMOYHTIÖ
	2002	2001	2002	2001
19. Pitkäaikainen vieras pääoma				
Velat muille				
Joukkovelkakirjalainat	571 500	423 300	571 500	423 300
Lainat rahoituslaitoksilta	53 381	65 189		
Eläkelainat	79 612	83 068	79 612	68 108
Saadut ennakot	8 740	9 702		
Muut velat	1 734	1 060		
Yhteensä	714 967	582 319	651 112	491 408

Joukkovelkakirjalainat

Emoyhtiöllä on joukkovelkakirjalainaohjelmiansa puitteissa laskettu liikkeeseen seuraavat joukkovelkakirjalainat:

	31.12.2002 MILJ. EUROA	NIMELLISKORKO	Tilinpäätös- HETKEN KORKO	ERÄPÄIVÄ
Joukkovelkakirjalainaohjelma 1999 / 335 milj. euroa				
I/1999	71,5	4,750 %	4,750 %	18.6.2007
III/2000	51,8	5,340 %	5,340 %	30.3.2003
EMTN -ohjelma 2001 / 1 000 milj.euroa				
I/2001	300,0	6,375 %	6,375 %	31.1.2006
II/2002	20,0	euribor 6kk + 0,91 %	4,041 %	8.4.2007
III/2002	20,0	euribor 6kk + 1,02 %	4,151 %	8.4.2009
IV/2002	30,0	euribor 3kk + 0,93 %	4,184 %	8.4.2008
V/2002	10,0	euribor 6kk + 1,00 %	4,131 %	8.4.2009
VI/2002	10,0	euribor 6kk + 1,00 %	4,131 %	8.4.2009
VII/2002	10,0	euribor 6kk + 0,91 %	4,041 %	8.4.2007
VIII/2002	100,0	euribor 3kk + 0,93 %	4,195 %	7.10.2004
Yhteensä	623,3			

Lainajärjestelyihin liittyy ns. kovenanttiehtoja.

Optio-oikeudet

Optioilla tapahtuva osakkeiden merkintäaika alkoi optio-oikeudella A 2.5.2002 ja alkaa optio-oikeudella B 2.5.2003 ja päättyy kaikilla optio-oikeuksilla 31.10.2005. Rahoituslinkki Oy ei voi merkitä osakkeita hallussaan olevilla optio-oikeuksilla. Rahoituslinkki Oy voi Elisa Communications Oyj:n hallituksen päätöksellä tarjota optio-oikeuksia nykyisten tai tulevien avainhenkilöiden merkittäväksi. Vuoden 2002 aikana Rahoituslinkki Oy on myöntänyt optio-oikeuksia ja konsernin ulkopuolelle siirtymisen vuoksi Rahoituslinkkiin on palautunut optio-oikeuksia. Optio-oikeudet jakaantuivat 31.12.2002 seuraavasti:

	YLEISÖ JA HENKILÖKUNTA	RAHOITUS- LINKKI	YHTEENSÄ
A-optio	2 929 900	670 100	3 600 000
B-optio	2 792 050	807 950	3 600 000
Yhteensä	5 721 950	1 478 050	7 200 000

Optio-oikeuksia oli 31.12.2002 yleisön, johdon ja henkilöstön hallussa yhteensä 5,7 miljoonan osakkeen merkintään oikeuttava määrä, mikä vastaa 4,1 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä. Optio-oikeuksien nojalla voidaan maksimissaan merkitä 7,2 miljoonaa osaketta, joka vastaa 5,2 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä.

1 000 EUROA	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Joukkovelkakirjalainat	70 000	71 500	70 000	71 500
Eläkelainat	79 612	68 108	79 612	68 108
Yhteensä	149 612	139 608	149 612	139 608
20. Lyhytaikainen vieras pääoma				
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat			2 194	63 167
Optiolaina				542
Konsernitilivelka			377 158	136 737
Muut velat			5 211	10 849
Siirtovelat			935	494
			385 498	211 789
Velat osakkuusyrityksille				
Ostovelat	136	2 896	20	566
Muut velat	54	2 775		
	190	5 671	20	566
Velat muille				
Joukkovelkakirjalainat	51 800	152 500	51 800	152 500
Lainat rahoituslaitoksilta	2 109	21 810		
Optiolaina		2 856		2 856
Saadut ennakot	5 157	6 108		571
Ostovelat	161 938	196 732	2 757	74 929
Muut velat	117 777	149 272	63 121	112 681
Siirtovelat ²⁾	161 275	144 342	28 397	67 984
	500 056	673 620	146 075	411 521
Velka huoltokonttorille¹⁾				
Huoltokonttorivelka (brutto)	12 312	14 934	12 312	14 934
Huoltokonttorisaaminen		-834		-834
Huoltokonttorivelka (netto)	12 312	14 100	12 312	14 100
Yhteensä	512 558	693 391	543 905	637 976

¹⁾ Huoltokonttorilainoja on myönnetty konsernin henkilökunnalle. Lainat ovat vähäisiä, alle 20 000 euron suuruisia. Lainansaajina on myös henkilökuntaan kuuluvia osakkeenomistajia. Huoltokonttorisaaminen 673 000 euroa on esitetty vuonna 2002 lyhytaikaisissa saamisissa.

²⁾ Merkittävimmät konsernin siirtovelat muodostuvat seuraavista jaksotuksista: lomapalkat sosiaalikuluneen 49 milj. euroa, korkokulut 24 milj. euroa, tuloverot 20 milj. euroa, GSM-verkkojen takaisinlunastukset 8 milj. euroa, vuokratuloennakot 13 milj. euroa sekä muut tavanomaiset kulujen jaksotukset 47 milj. euroa.

1 000 EUROA	KONSERNI	KONSERNI	EMOYHTIÖ	EMOYHTIÖ
	2002	2001	2002	2001
21. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut				
Kiinnitykset				
Omasta velasta				
Eläkelainat	56 177	59 474	56 177	44 673
Annetut kiinnitykset	47 213	50 577	47 213	40 570
Lainat rahoituslaitoksilta	991	10 329		
Annetut kiinnitykset	4 628	7 858		
Muut sitoumukset				
Annetut kiinnitykset	14 731	9 426	1 477	1 477
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	66 572	67 861	48 690	42 047
Annetut pantit				
Omasta velasta				
Konsernitilivelka			45 072	
Pantatut osakkeet			56 000	
Muut velat	16 056	46 008	16 056	46 008
Annetut pankkitalletukset	10 454	38 243	7 229	37 933
Pantit yhteensä	10 454	38 243	63 229	37 933
Annetut takaukset				
Konserniyhtiöiden puolesta			28 022	32 687
Muiden puolesta	10 975	492	10 975	25
Takaukset yhteensä	10 975	492	38 997	32 712
Yhteensä	88 001	106 596	150 916	112 692
Vuokraus-/takaisinvuokraussopimuksen vastuu (ns. QTE-järjestely)	193 553	230 318	193 553	230 318
Leasing- ja vuokrasopimuksista maksettavat määrät	72 331	91 285	5 549	15 545
Alkaneelta tilikaudelta maksettavat	27 419	25 462	3 485	6 280
Myöhemmin maksettavat	44 912	65 823	2 064	9 265
Takaisinostovastuut	2 980	5 697	2 904	5 634
Muut vastuut	51 889	45 961	22 239	20 621

Vuokraus-/takaisinvuokraussopimuksen vastuu (QTE-järjestely)/Leasing- ja vuokrasopimukset

Elisa Communications Oyj on syyskuussa 1999 solminut vuokraus-/takaisinvuokraussopimuksen (ns. QTE-järjestely) yhdysvaltalaisen pääomasijoittajien kanssa. Järjestelyn kohteena on televerkon laitteita, joiden omistusoikeus pysyy sopimuksen mukaan Elisa Communications Oyj -konsernin yhtiöillä. Järjestelyn kokonaisvuokramaksut ja -saamiset suoritettiin järjestelyn tekohetkellä, jolloin yhtiöille jäi noin 13 milj. euron nettokorvaus. Korvauksesta on tuloutettu konsernissa muihin rahoitustuottoihin 1,3 milj. euroa vuonna 2002. Korvaus tuloutetaan kokonaisuudessaan 10 vuoden aikana sopimuksen solmimisesta.

Elisa Communications Oyj omisti aiemmin QTE-järjestelyn piiriin kuuluvan verkkoinfrastruktuurin. Yhtiöittämisien ja liiketoimintasiirtojen seurauksena QTE-järjestelyyn liittyvästä vastuusta 51 % liittyy Elisa Networks Oy:n ja 49 % Radiolinja Origo Oy:n verkkoinfrastruktuuriin. QTE-järjestelyn kohteena olevasta verkko-omaisuudesta ensisijaisen vastuuyhtiön Elisa Communications Oyj:n lisäksi myös Radiolinja Origo Oy:llä ja Elisa Networks Oy:llä on tiettyjä, yksilöityjä vastuita.

Järjestelyn ei odoteta aiheuttavan konsernille muita kassavirtoja kuin edellä mainittu nettokorvaus. Yhtiöiden ja konsernin vastuu järjestelyssä rajoittuu tilanteeseen, jossa yhtiön maksamien vuokrien edelleen välittämisestä huolehtiva rahoituslaitos ei vastaa sitoumuksistaan.

GSM-verkon vuokrasopimusvastuut/Leasing- ja vuokrasopimukset

Oy Radiolinja Ab on toteuttanut osan verkkoinvestoinneista pitkäaikaisilla liiketoimintasopimukseen perustuvilla toimitussopimuksilla. Liiketoimintasopimuksen mukaan tietyissä tilanteissa Radiolinjalla on etuosto-oikeus sekä velvollisuus ostaa sopimuksissa mainitut laitteet niiden käyvästä arvosta tai Radiolinja on velvollinen lunastamaan sopimuksessa mainitut laitteet niiden jäännösarvosta.

Oy Radiolinja Ab on vuokrannut vuosina 1990–1999 puhelyyhtiöiltä merkittävän osan käyttämästään matkapuhelinverkosta, joka siirtyi liiketoimintasiirrossa Radiolinja Origo Oy:lle. Vuokraus on tapahtunut pitkäaikaisin rahoitussopimuksin siten, että vuokrat maksetaan takapainoisesti vuokrauden loppupuolella. Ensimmäinen sopimuskausi on aina 10 vuotta ja sopijapuolet voivat halutessaan jatkaa sopimusta. Sopimukset velvoittavat Radiolinja Origo Oy:n suorittamaan säännöllisiä maksuja. Toimitussopimusten hankintahinta oli yhteensä noin 86 milj. euroa vuoden 2002 lopussa. Näihin sopimuksiin liittyen tilikaudella on muodostettu 77 milj. euron pakollinen varaus, josta 31.12.2002 oli jäljellä 70 milj. euroa.

Konsernin ulkopuoliset liiketoimintasopimuksen mukaiset maksettavat vuokrat laskettuna 31.12.2002 voimassa olleen sopimuksessa määritellyn korkokannan mukaan ovat tulevina vuosina seuraavat:

Vuosi	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
milj. euroa	22,7	20,3	17,8	13,2	8,7	4,9	1,6	0,1

Dataverkon vuokrasopimusvastuut/Leasing- ja vuokrasopimukset

Elisa Solutions Oy:n ja Elisa Networks Oy:n runkoverkkoyhteyksien käyttöoikeuskulut perustuvat sopimuksiin, jotka ovat pääsääntöisesti viiden vuoden mittaisia. Arvioitu konsernin ulkopuolisen vuokravastuun määrä oli n. 29 milj. euroa vuoden 2002 lopussa.

Saksan tytäryhtiöiden televerkon vuokrasopimusvastuut/Leasing- ja vuokrasopimukset

Elisa Kommunikation GmbH:n tytäryhtiöillä on pitkäaikaisia televerkon vuokrasopimuksia. Näitä sopimuksia koskevat vuokrasopimusvastuut olivat vuoden 2002 lopussa 101 milj. euroa. Pääasiassa em. vastuuta on Tropolys GmbH-konserniin kuuluvilla yhtiöillä, joista tuli konserniyhtiöitä vuoden 2002 alussa.

Kiinteistön leasingvastuut/Leasing- ja vuokrasopimukset

Pitkäaikaisen vuokrasopimuksen perusteella Yomi Oyj vastaa omassa käytössään oleviin tiloihinsa liittyvän, vastuuna liitetiedoissa esitetyn 15 milj. euron suuruisen pääomavuokran lisäksi kaikista sopimuskaudella tiloihinsa kohdistuvista käyttö- ja ylläpitokustannuksista, samoin kuin suhteellisesta osuudestaan kiinteistön edelleen vuokrattavien tilojen vastaavista kustannuksista. Tämän lisäksi, ellei Yomi Oyj itse käytä oikeutta lunastaa omistukseensa toimitilat, vuokrasopimukseen liittyvän optiosopimuksen mukaan Yomi Oyj:llä on viimeistään vuokrauden päättyessä velvollisuus vaadittaessa osoittaa kolmas osapuoli, joka yhtiön sijasta lunastaa tilat. Lunastushinta on 60 % kohteen alkuperäisestä kokonaishankintamenosta. Tämä pääomavuokravastuu sisältyy muihin vastuisiin.

Muut vastuut

Konsernin tekemiin yrityskauppoihin sisältyy tavanomaisia myyjän vakuutuksia, jotka ovat maksimissaan kauppahinnan suuruisia. Tällaisten vakuutusten yhteenlaskettu enimmäissumma 31.12.2002 oli n. 17 milj. euroa. Tämä summa sisältyy muihin vastuisiin.

Vastuu optiojärjestelyistä aiheutuvista kuluista

Konsernin henkilökunta on osallisena Elisa Communications Oyj:n 20.11.2000 päivätyssä optiojärjestelyssä. Yhtiöt ovat sitoutuneet vastaamaan optioiden mahdollisesta toteuttamisesta tai lunastuksista aiheutuvista työnantajasuorituksista kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Konsernille aiheutuvat mahdolliset henkilösivukulut kirjataan tulosvaikutteisesti osakkeen Tilinpäätöshetkellä noteeratun hinnan ja merkintähinnan erotuksen perusteella. Henkilökunnalle myönnettyistä optiotodistuksista konsernille syntyvä työnantajavelvoite ei Tilinpäätöshetkellä ollut olennainen.

22. Johdannaissopimukset

1 000 EUROA	KONSERNI 2002	KONSERNI 2001	EMOYHTIÖ 2002	EMOYHTIÖ 2001
Terminisopimukset				
Kohde-etuuden arvo	13 348	5 673		
Käypä arvo	850	-51		
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset				
Kohde-etuuden arvo		8 409		
Käypä arvo		19		

Tunnusluvut

KONSERNIN TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	2002	2001	2000	1999	1998
Tuloslaskelma					
Liikevaihto, milj. euroa	1 563	1 439	1 244	1 068	781
Liikevaihdon muutosprosentti	8,6 %	15,6 %	16,5 %	36,8 %	81,7 %
Käyttökate, milj. euroa	333	424	360	409	188
Käyttökate, % liikevaihdosta	21,3 %	29,5 %	29,0 %	38,3 %	24,1 %
Liikevoitto, milj. euroa	-48	108	149	217	72
Liikevoitto, % liikevaihdosta	-3,1 %	7,5 %	12,0 %	20,3 %	9,2 %
Tulos ennen satunnaisia eriä, milj. euroa	-103	46	94	210	79
Tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja, % liikevaihdosta	-6,6 %	3,2 %	7,5 %	19,7 %	10,1 %
Tulos satunnaisten erien jälkeen, milj. euroa	-100	46	94	202	125
Tulos satunnaisten erien jälkeen, % liikevaihdosta	-6,4 %	3,2 %	7,5 %	18,9 %	16,0 %
Oman pääoman tuotto (ROE), %	-12,1 %	0,5 %	4,7 %	20,7 %	12,0 %
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	-2,7 %	6,6 %	9,8 %	23,4 %	13,2 %
Tutkimus- ja tuotekehityksenot, milj. euroa	36	36	23	15	11
Tutkimus- ja tuotekehityksenot, % liikevaihdosta	2,3 %	2,5 %	1,9 %	1,4 %	1,5 %
Tase					
Velkaantumisaste (gearing), %	94,8 %	93,8 %	96,5 %	16,5 %	- 0,5 %
Maksuvalmius (current ratio)	0,9	0,7	0,5	1,4	1,8
Omavaraisuusaste, %	38,3 %	40,1 %	40,3 %	52,8 %	59,9 %
Korottomat velat, milj. euroa	396	388	337	306	221
Taseen loppusumma, milj. euroa	2 098	2 151	1 734	1 413	1 053
Sijoitukset					
Osakkeiden hankinnat, milj. euroa	16	242	726	285	187
Investoinnit käyttöomaisuuteen					
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	269	373	252	222	221
Bruttoinvestoinnit, % liikevaihdosta	17,2 %	25,9 %	20,2 %	20,8 %	28,3 %
Henkilöstö					
Henkilöstö keskimäärin tilikaudella	8 115	7 783	6 161	5 489	4 589
Liikevaihto/henkilö, 1 000 euroa	193	185	202	195	170

Tilauksentaa ei ole esitetty, koska tieto ei ole oleellinen konsernin liiketoiminnan luonteesta johtuen.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Käyttökate	=	Käyttökate lasketaan lisäämällä liikevoittoon poistot ja arvonalentumiset	
Oman pääoman tuotto % (ROE)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} - \text{verot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus (keskimäärin vuoden aikana)}}$	x 100
Sijoitetun pääoman tuotto % (ROI)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja} + \text{korkokulut ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)}}$	x 100
Velkaantumisaste (gearing), %	=	$\frac{\text{Korolliset velat} - \text{rahat ja pankkisaamiset} - \text{rahoitusarvopaperit}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuudet}}$	x 100
Maksuvalmius (current ratio)	=	$\frac{\text{Vaihtuvat vastaavat}}{\text{Lyhytaikaiset velat} - \text{saadut ennakot}}$	
Omavaraisuusaste %	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuudet}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$	x 100

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

	2002	2001	2000	1999
Osakepääoma, euroa	69 005 878,5	69 005 878,5	62 532 533	42 157 725
Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa	138 011 757	138 011 757	125 065 067	84 315 450
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin	138 011 757	130 257 868	123 428 136	84 315 450
Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa, laimennettu ¹⁾	138 011 757	138 011 757	132 647 840	
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, laimennettu	138 011 757	130 257 868	125 909 180	
Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa ²⁾	785	1 847	2 868	3 141
Osakekohtainen tulos (EPS), euroa	-0,54	0,01	0,18	1,11
Osakekohtainen osinko, euroa	*)		0,07	0,20
Osinko tuloksesta, %			39 %	18 %
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	5,21	5,67	5,29	5,47
Hinta/voitto -suhde (P/E)	-11	1 361	127	33
Efektiivinen osinkotuotto, %			0,3 %	0,5 %
A-osakkeen kurssikehitys Helsingin Pörssissä ³⁾				
Keskikurssi, euroa	8,21	16,42	38,28	22,92
Kurssi vuoden lopussa, euroa	5,72	13,61	22,93	37,25
Alin kurssi, euroa	4,46	8,70	21,00	16,85
Ylin kurssi, euroa	15,50	25,01	58,00	37,25
A-osakkeiden pörssivaihdon kehitys				
Kokonaisvaihto 1 000 kpl ⁴⁾	66 127	85 939	60 114	19 479
Vaihdon osuus A-osakkeiden määrästä, % ⁵⁾	49 %	63 %	48 %	23 %

¹⁾ Hallitus ehdottaa, että osinkoa ei jaeta vuodelta 2002.

²⁾ Vaihtovelkakirjalainoilla ja optilainoilla laimennettuna.

³⁾ Laskettu vuoden viimeisen pörssipäivän päätöskurssin perusteella.

⁴⁾ Osakkeita noteerattiin Helsingin Pörssissä ensimmäisen kerran 1.7.1999.

⁵⁾ Vuoden 1999 kokonaisvaihto kertyi ajalta 1.7.1999–30.12.1999.

⁶⁾ Laskettu suhteessa tilikauden lopun A-osakkeiden lukumäärään.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Osakekohtainen tulos (EPS)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} - \text{verot} - \text{vähemmistöosuudet}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikaudella}}$	
Osakekohtainen osinko	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä Tilinpäätöspäivänä}}$	
Efektiivinen osinkotuotto	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakeantioikaistu pörssikurssi Tilinpäätöspäivänä}} \times 100$	
Osinko tuloksesta prosentteina	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$	
Osakekohtainen oma pääoma	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä Tilinpäätöspäivänä}}$	
Hinta/voitto-suhde (PE-luku)	=	$\frac{\text{Pörssikurssi Tilinpäätöspäivänä}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$	

Osakkeet ja osakkeenomistajat

1. Osakepääoma ja osakkeet

Yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli tilikauden lopussa 69 005 878,50 euroa. Yhtiöjärjestyksen mukainen vähimmäispääoma on 25 000 000 euroa ja enimmäispääoma 100 000 000 euroa.

Elisa Communications Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön osakkeet voivat jakautua A- ja B-osakesarjoihin. A- ja B-osakkeilla on yksi ääni. B-osakkeen osinko-oikeus on 1/10 A-osakkeen osingosta. Yhtiöjärjestyksen mukaan A-osakkeiden enimmäismäärä on 200 000 000 kappaletta ja B-osakkeiden enimmäismäärä on 10 000 kappaletta.

HPY:n Tutkimussäätiö – HTF:s Forskningsstiftelsen on oikeus muuntaa omistamiaan A-osakkeita B-osakkeiksi edellyttäen, että muuntaminen voi tapahtua osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa. A-osake muuntuu B-osakkeeksi, kun muuntamista koskeva ilmoitus on rekisteröity. HPY:n Tutkimussäätiö – HTF:s Forskningsstiftelsen on muunnettava viimeistään 31.12.2003 kaikki B-osakkeensa A-osakkeiksi. Ellei muuntovaatimusta ole edellä sanottuna määräaikana esitetty, yhtiön hallitus suorittaa muuntamisen osakkeenomistajan puolesta. A-osakkeita ei voida 31.12.2003 jälkeen enää muuntaa B-osakkeiksi. HPY:n Tutkimussäätiö – HTF:s Forskningsstiftelse omisti 31.12.2002 A-osaketta 3 000 kappaletta.

Tilikauden päättyessä Elisa Communications Oyj:n osakkeiden lukumäärä oli 138 011 757 kappaletta, jotka kaikki ovat A-osakkeita. Osakkeen nimellisarvo on 0,50 euroa.

2. Omat osakkeet

Yhtiö	OSAKKEITA	NIMELLIS- ARVO	%-OSUUS OSAKKEISTA JA ÄÄNISTÄ
Yomi Oyj	556 870	278 435,00	0,40 %
Lounet Oy	210 000	105 000,00	0,15 %
Riihimäen Puhelin Oy	13 900	6 950,00	0,01 %
Computec Oy	343	171,50	0,00 %
Elektroniikkatyö Oy	450	225,00	0,00 %

Elisa Communications Oyj			
-konserni yhteensä	781 563	390 781,50	0,57 %

Konsernin omistamalla Elisa Communications Oyj:n osakkeilla ei ole merkittävää vaikutusta omistuksen ja äänivallan jakautumiseen yhtiössä. Elisa Communications Oyj:n hallituksella ei ole valtuutusta omien osakkeiden hankintaan.

3. Optio-ohjelma 2000

Elisa Communications Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous 20.10.2000 päätti optiolainan tarjoamisesta konsernin henkilöstölle. Optiolainaa tarjottiin konsernin henkilöstölle sekä konsernin kokonaan omistamalla tytäryhtiölle Rahoituslinkki Oy:lle. Osakkeenomistajien merkintäoikeudesta poikettiin, koska optiolaina on tarkoitettu osaksi konsernin kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää.

Optiolainan määrä oli 3 600 000 euroa. Laina oli koroton ja laina-aika oli 30.11.2000–30.11.2002. Lainaan liittyy 7 200 000 optio-oikeutta, joista 3 600 000 merkitään kirjaimella A ja 3 600 000 kirjaimella B. A-sarjan osakkeen merkintähinta on optio-oikeudella A 38,07 euroa ja optio-oikeudella B 20,55 euroa. Merkintähintaa alennetaan ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä kunkin osingon-jaon täsmäytyspäivänä. Optioilla tapahtuva osakkeiden merkintäaika alkaa optio-oikeudella A 2.5.2002 ja optio-oikeudella B 2.5.2003 ja päättyy kaikilla optio-oikeuksilla 31.10.2005.

Elisa Communications Oyj:n osakepääoma voi merkintöjen seurauksena nousta enintään 3 600 000 eurolla ja osakemäärä enintään 7 200 000 osakkeella.

Osakkeet oikeuttavat osinkoon siltä tilikaudelta, jonka kuluessa osakkeet on merkitty. Muut oikeudet alkavat osakepääoman korotuksen tultua merkityksi kaupparekisteriin. Mikäli merkitsijän työ- tai toimisuhte konserniin kuuluvaan yhtiöön lakkaa ennen 2.5.2003 muusta syystä kuin eläkkeelle siirtymisen tai kuoleman johdosta, on hänen viipymättä tarjottava yhtiölle tai yhtiön määräämälle vastikkeetta oikeus saada kaikki sellaiset optio-oikeudet, joiden osalta osakemerkinnän aika ei ollut alkanut sinä päivänä, kun työ- tai toimisuhte Elisa Communications Oyj -konserniin lakkasi.

Rahoituslinkki Oy:n hallussa 31.12.2002 oli 670 100 A-optiota ja 807 950 B-optiota. Rahoituslinkki Oy voi myöhemmin luovuttaa omistamiaan optio-oikeuksia hallituksen hyväksymällä tavalla konsernin palveluksessa oleville tai palvelukseen rekrytoitaville henkilöille.

4. Hallituksen valtuutukset

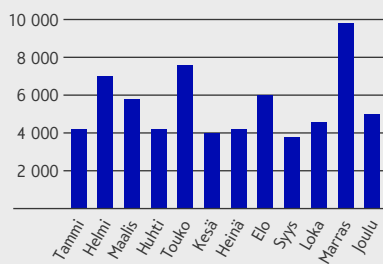
Yhtiökokous 4.4.2002 päätti, että hallitus valtuutetaan päättämään osakepääoman korottamisesta yhdellä tai useammalla uusmerkinnällä, päättämään yhden tai useamman vaihtovelkakirjalainan ottamisesta ja/tai optio-oikeuksien antamisesta siten, että uusmerkinnässä merkittävien, vaihtovelkakirjoja vastaan vaihdettavien ja optio-oikeuksien nojalla merkittävien uusien A-sarjan osakkeiden yhteenlaskettu määrä saa olla enintään 27,6 miljoonaa kappaletta ja yhtiön osakepääoma voi korottua yhteensä enintään 13,8 miljoonalla eurolla. Valtuutus tuli voimaan 4.4.2002.

Valtuutus oikeuttaa poikkeamaan osakkeenomistajien etuoikeudesta merkitä uusia osakkeita, vaihtovelkakirjoja ja/tai optio-oikeuksia sekä päättämään merkintähinnan määrittämisperusteista ja merkintähinnasta, uusien osakkeiden merkintäehdoista sekä vaihtovelkakirjalainan ja/tai optio-oikeuksien ehdoista. Osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta voidaan poiketa edellyttäen, että siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai muiden yhteistoimintajärjestelyiden rahoittaminen, toimeenpaneminen tai mahdollistaminen, yhtiön

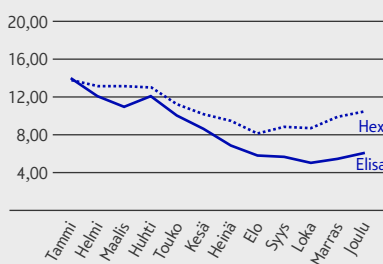
rahoitus- tai pääomarakenteen vahvistaminen tai kehittäminen taikka muu yhtiön liiketoiminnan kehittämiseen liittyvä järjestely. Hallitus on oikeutettu päättämään merkintään oikeutetuista, mutta päätöstä ei saa tehdä yhtiön lähipiiriin kuuluvan hyväksi. Hallitus on oikeutettu päättämään, että uusmerkinnässä annettavia osakkeita, vaihtovelkakirjalainaa tai optio-oikeuksia voidaan merkitä apporttiomaisuutta vastaan tai muuten tietyin ehdoin taikka käyttämällä kuitausoikeutta.

Valtuutusta, joka on voimassa yhden vuoden yhtiökokouksen päätöksestä, ei toistaiseksi ole käytetty.

Osakevaihto (kpl/kuukausi), 1 000 kpl



Kursikehitys (päätoskurssi, euroa) päivittäin



5. Hallituksen ja toimitusjohtajan osakkeenomistus

Elisa Communications Oyj:n hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen omistamien osakkeiden kokonaismäärä 31.12.2002 oli 17 963 kappaletta A-osaketta ja ääntä, ja niiden osuus osakkeista ja äänistä oli 0,01 %. Lisäksi mainituilla oli 140 000 optio-oikeutta. Johdon omistus oli 0,11 %, mikäli optio-oikeudet ja konsernin omistamat omat osakkeet huomioidaan täysimääräisesti.

6. Kursikehitys

Elisa Communications Oyj:n A-osakkeen päätöskurssi 30.12.2002 oli 5,72 euroa. Vuoden ylin noteeraus oli 15,50 euroa, alin 4,46 euroa ja keskimurssi 8,21 euroa. Tilikauden lopussa Elisa Communications Oyj:n ulkona olevien osakkeiden markkina-arvo oli 785 miljoonaa euroa.

7. Noteeraus ja vaihto

Elisa Communications Oyj:n A-osake noteerataan Helsingin pörssin päälistalla kaupankäyntitunnuksella ELIAY. Osaketta vaihdettiin pörssissä ajalla 2.1.2002–30.12.2002 kaikkiaan 66 127 334 kappaletta 543 milj. euron kokonaishintaan. Vaihto oli 48,6 % tilikauden keskimääräisestä ulkona olevasta osakemäärästä.

8. Osakkeenomistuksen jakautuminen omistajaryhmittäin 30.12.2002

- 1a. Julkiset yritykset
- 1b. Yksityiset yritykset
2. Rahoitus- ja vakuutuslaitokset
3. Julkisyhteisöt
4. Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
5. Kotitaloudet
6. Ulkomaalaisomistukset
7. Yhteistili ja odotusluettelo
- Hallintarekisteröidyt
- Elisa Communications Oyj -konserni

Yhteensä

OSAKKEITA

638 883	0,46 %
13 171 256	9,54 %
14 270 577	10,34 %
19 234 845	13,94 %
3 495 817	2,53 %
52 950 554	38,37 %
393 797	0,29 %
604 800	0,44 %
32 469 665	23,53 %
781 563	0,57 %

138 011 757

100,00 %

9. Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 30.12.2002

OSAKKEIDEN MÄÄRÄ	OMISTUKSIA	%	OSAKKEITA	%
1 – 100	20 811	7,10 %	1 082 189	0,78 %
101 – 500	261 920	89,34 %	46 401 688	33,62 %
501 – 1 000	6 481	2,21 %	4 430 713	3,21 %
1 001 – 5 000	3 217	1,10 %	6 267 313	4,54 %
5 001 – 10 000	342	0,12 %	2 422 601	1,76 %
10 001 – 50 000	291	0,10 %	6 283 035	4,55 %
50 001 – 100 000	46	0,02 %	3 431 496	2,49 %
100 001 –	78	0,03 %	66 306 359	48,02 %
Kaikki yhteensä	293 187	100,00 %	136 625 394	99,00 %
Odotusluettelolla yhteensä			300	0,00 %
Yhteistilillä			604 500	0,44 %
Elisa Communications Oyj -konserni			781 563	0,57 %
Liikkeeseenlaskettu määrä			138 011 757	100,00 %

10. Suurimmat osakkeenomistajat 30.12.2002

	OSAKKEITA	%
1 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo	4 208 191	3,05 %
2 Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	3 958 095	2,87 %
3 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	3 048 460	2,21 %
4 Kuntien Eläkevakuutus	1 202 968	0,87 %
5 Helsingin kaupunki	1 124 390	0,81 %
6 Valtion Eläkerahasto	1 100 000	0,80 %
7 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	1 056 660	0,77 %
8 Suomen valtio / Valtiokonttori	994 865	0,72 %
9 LEL Työeläkekassa	976 754	0,71 %
10 Keskon Eläkekassa	813 770	0,59 %
11 OP-Delta Sijoitusrahasto	803 050	0,58 %
12 Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	764 558	0,55 %
13 Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	698 281	0,51 %
14 Oy Premiere Holding Ab	500 000	0,36 %
15 Tapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö	439 671	0,32 %
16 Sijoitusrahasto Nordea Optima.fi	411 550	0,30 %
17 Espoon kaupunki	374 650	0,27 %
18 Kirkon Keskusrahasto	362 410	0,26 %
19 Fortumin Eläkesäätiö	360 358	0,26 %
20 Vakuutusosakeyhtiö Suomi	350 000	0,25 %
Elisa Communications Oyj -konserni yhteensä	781 563	0,57 %
Elisa-konsernin Eläkesäätiö	1 575 463	1,14 %
Hallintarekisteröidyt	32 469 665	23,53 %
Muut kuin luetellut	79 636 385	57,70 %
Yhteensä	138 011 757	100,00 %

25.1.2002 Fidelity International Limited ilmoitti, että tehdyillä pörssikaupoilla yhtiön ja sen tytäryhtiöiden osuus Elisa Communications Oyj:n osakepääomasta ja äänimäärästä on laskenut alle viiden (5) prosentin.

19.2.2003 Fidelity International Limited ilmoitti, että yhtiön ja sen tytäryhtiöiden osuus Elisa Communications Oyj:n osakepääomasta ja äänimäärästä on noussut yli viiden (5) prosentin.

Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä

Konsernin oma pääoma konsernitaseen 31.12.2002 mukaan on 715 742 000 euroa, josta jakokelpoiset varat ovat 10 648 000 euroa. Emoyhtiön oma pääoma taseen 31.12.2002 mukaan on 1 103 155 101,09 euroa, josta jakokelpoiset varat ovat 514 095 118,63 euroa. Emoyhtiön tappio tilikaudelta 1.1.2002–31.12.2002 on 49 195 894,44 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 2002 ei jaeta osinkoa ja että tilikauden tappio siirretään voittovarioihin.

Helsingissä helmikuun 24. päivänä 2003

Keijo Suila
hallituksen puheenjohtaja

Ossi Virolainen

Matti Aura

Riitta Backas

Arto Ihto

Pekka Ketonen

Jere Lahti

Linus Torvalds

Matti Mattheiszen
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Elisa Communications Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Elisa Communications Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2002. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 10. päivänä maaliskuuta 2003

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Leo Laitinmäki
KHT

Henrik Sormunen
KHT

Konsernin hallinto



Hallituksen jäsenet vasemmalta Riitta Backas, Jere Lahti, Ossi Virolainen (varapuheenjohtaja), Pekka Ketonen, Keijo Suila (puheenjohtaja), Arto Ihto ja Matti Aura. Kuvasta poissa Linus Torvalds.

Yhtiökokous ... Yhtiökokous on Elisa Communications Oyj:n ylin päättävä elin. Yhtiökokous vahvistaa mm. konsernituloslaskelman ja taseen. Se päättää myös osinkojen maksamisesta, valitsee hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat sekä päättää vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Elisa Communications Oyj:n vuoden 2003 varsinainen yhtiökokous pidetään perjantaina 4.4.2003 klo 13.00 Helsingin Messukeskuksessa, Messuaukio 1, Helsinki.

Hallitus ... Elisa Communications Oyj:n hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään viisi ja enintään yhdeksän jäsentä. Hallituksen yleisenä tehtävänä on suunnata konsernin toimintaa niin, että se tuottaa mahdollisimman suuren lisäarvon siihen sijoitetulle pääomalle, ottaen huomioon yhtiön eri sidosryhmien intressit. Hallituksen jäsenet valitsee yhtiökokous. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallituksen jäseninä vuonna 2002 olivat:

Keijo Suila (s. 1945), pääjohtaja, Finnair Oyj, puheenjohtaja, jäsen vuodesta 1999, erovuorossa vuonna 2004.

Ossi Virolainen (s. 1944), toimitusjohtaja, AvestaPolarit Oyj Abp, varapuheenjohtaja, jäsen vuodesta 1997, erovuorossa vuonna 2005.

Matti Aura (s. 1943), toimitusjohtaja, Suomen Satamaliitto, jäsen vuodesta 1999, erovuorossa vuonna 2004.

Riitta Backas (s. 1946), talouspääällikkö, Lääketeollisuus ry, jäsen vuodesta 1997, erovuorossa vuonna 2005.

Arto Ihto (s. 1947), toimitusjohtaja, Osuusliike Elanto, jäsen vuodesta 2000, erovuorossa vuonna 2003.

Pekka Ketonen (s. 1948), toimitusjohtaja, Vaisala Oyj, jäsen vuodesta 2001, erovuorossa 2004.

Jere Lahti (s. 1943), vuorineuvos, jäsen 4.4.2002 alkaen, erovuorossa 2005.

Linus Torvalds (s. 1969), ohjelmistosuunnittelija, Transmeta Corporation, jäsen vuodesta 2000, erovuorossa vuonna 2003.

Hallituksen jäsenet yhtiökokoukseen 4.4.2002 saakka:

Rauno Kousa (s. 1941), parlamentaarinen erityisavustaja, jäsen vuodesta 1997.

Paavo Uronen (s. 1938), rehtori, Teknillinen korkeakoulu, jäsen vuodesta 1997.

Hallituksen kokoonpano ... Kevään 2003 yhtiökokouksessa käsiteltiin yhtiöjärjestyksen muuttamista siten, että hallituksen jäsenen toimikausi muutettaisiin vuoden mittaiseksi. Esityksen hyväksymisen jälkeen kaikki hallituksen jäsenet ovat erovuorossa 4.4.2003.

Valiokunnat ... Hallitus on perustanut erillisen valiokunnan, joka arvioi toimivan johdon palkkioita ja valmistelee yhtiökokoukselle tehtäviä esityksiä hallituksen kokoonpanosta ja hallituksen jäsenten palkkioista. Vuonna 2002 valiokuntaan kuuluivat hallituksen puheenjohtaja Keijo Suila, varapuheenjohtaja Ossi Virolainen ja hallituksen jäsen Matti Aura.

Kokoukset ja palkkiot ... Hallitus kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuussa. Kokouksen esittelijänä toimii Elisa Communications Oyj:n toimitusjohtaja. Hallituksen jäsenille maksetaan seuraavat palkkiot:

- puheenjohtajan kuukausipalkkio 2 500 euroa/kk
- jäsenen kuukausipalkkio 1 700 euroa/kk
- kokouspalkkio 250 euroa/kokous/henkilö

Kuukausipalkkioilla (60 prosentin laskennallisen ennakonpidätyksellä vähennettynä) ostetaan vuosineljänneksittäin Elisa Communications Oyj:n osakkeita. Osakkeilla on neljän vuoden luovutusrajoitus.

Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja ... Elisa Communications Oyj:llä on toimitusjohtaja, jonka tehtävänä on hoitaa konsernin juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten sekä osakeyhtiölain mukaisesti. Toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan valitsee hallitus.

Toimitusjohtajan työvaliokunta ... Toimitusjohtajan työvaliokunta valmistelee hallituksen kokoukset liiketoiminta-alueiden esitysten pohjalta sekä käsittelee konsernin organisaatorakenteen suurimpia muutoksia sekä kotimaisen ja ulkomaisen konsolidoinnin päälinjauksia. Valiokuntaan kuuluvat konsernin toimitusjohtaja, varatoimitusjohtaja ja konsernin talous- ja rahoitusjohtaja.

Konsernin strateginen johtoryhmä ... Konsernin strateginen johtoryhmä valmistelee konsernin strategiaa ja seuraa tulosten muodostumista sekä käsittelee asioita, joihin liittyy konsernitason intressejä. Johtoryhmä toimii välineenä konsernisynergioiden hyödyntämisessä. Johtoryhmä mm. hyväksyy konsernitason toimintaohjeet. Liiketoiminta-alueilla on hyväksytyn strategian puitteissa vastuu liiketoiminta-alueen liiketoiminnasta. Johtoryhmä kokoontuu noin kaksi kertaa kuukaudessa. Vuonna 2002 siihen kuului 10 jäsentä.

Konsernin strateginen johtoryhmä vuonna 2002*:

Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja

Matti Mattheisen (s. 1942), diplomi-insinööri, toimitusjohtaja 1.5.1997 alkaen, konsernin palveluksessa vuodesta 1971. Mattheisen toimi myynnistä ja markkinoinnista vastaavana johtajana vuodesta 1984 alkaen ja varatoimitusjohtajana ja toimitusjohtajan varamiehenä 1988–1997. Matti Mattheisen on myös Comptel Oyj:n, ElisaCom Oyj:n ja Elisa Networks Oyj:n hallituksen puheenjohtaja.

Jarmo Kalm (s. 1945), insinööri, varatoimitusjohtaja ja toimitusjohtajan varamies 1.5.1997 alkaen, konsernin palveluksessa vuodesta 1972 alkaen. Hän on Oy Radiolinja Ab:n ja Elisa Kommunikation GmbH:n hallituksen puheenjohtaja.

Liiketoiminta-alueiden toimitusjohtajat

Matti Carpén (s. 1960), diplomi-insinööri, konsernin palveluksessa kahdessa jaksossa vuodesta 1987 alkaen. Matti Carpén on ElisaCom Oyj:n toimitusjohtaja. Hän on myös Oy Heltel Ab:n, Oy Finnet International Ab:n, Elisa Internet Oyj:n ja Elisa Solutions Oyj:n hallituksen puheenjohtaja.

* Elisa Communications Oyj:n toimitusjohtajalla on oikeus jäädä eläkkeelle 60 ikävuoden jälkeen 60 %n lakisääteistä tasoa vastaavalla ja 62 ikävuoden jälkeen 66 %n kokonaiseläkkeellä. Varatoimitusjohtajalla on vastaavasti 58 ikävuoden jälkeen oikeus jäädä eläkkeelle lakisääteistä tasoa vastaavalla 60 %n kokonaiseläkkeellä. Samoin on merkittävempien kotimaisten tytäryhtiöiden toimitusjohtajilla ja konsernijohdon jäsenillä ryhmälis-eläkevakuutuksen perusteella oikeus jäädä pääasiassa 62 ikävuoden jälkeen eläkkeelle lakisääteistä tasoa vastaavalla 60 %n kokonaiseläkkeellä.

Pertti Kyttälä (s. 1950), kauppatieteiden kandidaatti, konsernin palveluksessa vuodesta 1997. Hän on Oy Radiolinja Ab:n toimitusjohtaja.

Pertti Laukkanen (s. 1955), diplomi-insinööri, konsernin palveluksessa vuodesta 2000. Hän on Elisa Kommunikation GmbH:n toimitusjohtaja ja Elisa-konsernin t&k-johtoryhmän puheenjohtaja.

Jukka Veteläsuo (s. 1951), diplomi-insinööri, konsernin palveluksessa vuodesta 1989 alkaen. Jukka Veteläsuo on Elisa Networks Oyj:n toimitusjohtaja.

Strategisen johtoryhmän muut jäsenet

Ann-Maj Majuri-Ahonen (s. 1946), kauppatieteiden maisteri, yrityssuunnittelujohtaja, konsernin palveluksessa vuodesta 1994 alkaen. Hän on Elisa Ventures Oyj:n hallituksen puheenjohtaja.

Kimmo Manni (s. 1949), ekonomi, johtaja Oy Radiolinja Ab:ssa, konsernin palveluksessa vuodesta 1990.

Pekka Perttula (s. 1946), diplomi-insinööri, johtaja, vastuualueenaan konserniviestintä ja -markkinointi sekä sijoittajasuhteet, konsernin palveluksessa vuodesta 1989.

Vesa-Pekka Silaskivi (s. 1966), kauppatieteiden lisensiaatti, oikeustieteen kandidaatti, talous- ja rahoitusjohtaja, konsernin palveluksessa vuodesta 2000 alkaen.

Muut johtajat konsernin esikunnassa

Risto Rinta-Mänty (s. 1948), lääketieteen lisensiaatti, henkilöstöresurssijohtaja, konsernin palveluksessa vuodesta 1989 alkaen.

Kalevi Suortti (s. 1949), johtaja, konsernin palveluksessa vuodesta 1992 alkaen. Hän toimii yhteiskunta- ja sidosryhmäsuhteista vastaavana johtajana.

Sami Ylikortes (s. 1967), kauppatieteiden maisteri, oikeustieteen kandidaatti, hallintojohtaja, on ollut konsernin palveluksessa vuodesta 1996, toiminut hallituksen sihteerinä vuodesta 1998.

Tilintarkastajat ... Yhtiöllä on kaksi varsinaista tilintarkastajaa ja yksi varatilintarkastaja. Tilintarkastajien ja varatilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymiä tilintarkastajia. Kertomusvuonna yhtiön tilintarkastajina olivat KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajana Henrik Sormunen (KHT) ja Leo Laitinmäki (KHT) sekä varatilintarkastajana Jaana Salmi (KHT).

Sisäinen tarkastus ... Yhtiön konsernin esikunnassa toimii Sisäisen tarkastuksen yksikkö. Vuotuinen tarkastussuunnitelma ja tarkastuskertomus esitetään tiedoksi hallitukselle.

Yhtiön sisäpiiri ... Elisa Communications Oyj otti käyttöön 8.3.2000 Helsingin Pörssin, Keskuskauppakamarin sekä Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton laatiman sisäpiiriohjeen. Elisa Communications Oyj:n pysyvään sisäpiiriin luetaan lain mukaan seuraavissa asemissa olevat henkilöt: hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, varatoimitusjohtaja, tilintarkastajat (ml. tilintarkastusyhteisön yhtiöstä päävastuullinen tarkastaja). Lisäksi Elisa Communications Oyj:n pysyviin sisäpiiriläisiin kuuluvat erikseen nimetyt henkilöt mm. konsernin strategisen johtoryhmän jäsenet.

Elisa Communications Oyj:n sisäpiirirekisteriä ylläpitää Suomen Arvopaperikeskus Oy. Pysyvien sisäpiiriläisten omistustiedot ovat nähtävillä HEXGaten toimitiloissa Helsingissä, Fabianinkatu 14 katutasossa, sekä yhtiön kotisivuilla www.elisa.com.

Yhteystiedot

Elisa Communications Oyj

Korkeavuorenkatu 35-37
PL 10, 00061 ELISA
puh. 0102 6000
etunimi.sukunimi@elisa.fi
www.elisa.com

Elisa Mobile -liiketoiminta-alue

Oy Radiolinja Ab

Keilasatama 5
PL 10, 02050 RADIOLINJA
puh. (09) 435 661
etunimi.sukunimi@radiolinja.fi
www.radiolinja.fi

Ecosite Oy

Piispantilankuja 4
PL 26, 02240 ESPOO
puh. (09) 435 661
etunimi.sukunimi@radiolinja.fi

Kamastore Oy

Keilasatama 5
PL 23, 02050 RADIOLINJA
puh. 0102 6006
etunimi.sukunimi@kamastore.fi

Mäkitorppa Oy

Keilasatama 5
PL 20, 02050 RADIOLINJA
puh. 0102 6008
etunimi.sukunimi@makitorppa.fi
www.makitorppa.fi

Radiolinja Aava Oy

Pyyntitie 7
PL 50, 02050 RADIOLINJA
puh. (09) 4356 5756
etunimi.sukunimi@radiolinja.fi

Radiolinja Eesti AS

Vilmsi 47
10 126 TALLINN, ESTONIA
puh. +372 681 1963
etunimi.sukunimi@radiolinja.ee

Radiolinja Origo Oy

Piispantilankuja 4
PL 40, 02050 RADIOLINJA
puh. (09) 4356 5554
etunimi.sukunimi@radiolinja.fi

Radiolinja Piste Oy

Keilasatama 5
PL 10, 02050 RADIOLINJA
puh. (09) 435 661
etunimi.sukunimi@radiolinjapiste.fi

Radiolinja Solutions Oy

Keilasatama 5
PL 22, 02050 RADIOLINJA
puh. 0102 6007
etunimi.sukunimi@radiolinja.fi
www.radiolinja.fi

ElisaCom -liiketoiminta-alue

ElisaCom Oy

Ratavartijankatu 5
PL 111, 00061 ELISA
puh. 0102 6000
etunimi.sukunimi@elisa.fi
www.elisa.fi

Elisa Internet Oy

Kaarlenkatu 9-11
PL 200, 00061 ELISA
puh. 0102 6600
etunimi.sukunimi@elisa.fi
www.elisainternet.fi

Elisa Solutions Oy

Malmin kauppatie 8
PL 250, 00061 ELISA
puh. 0102 6002
etunimi.sukunimi@elisa.fi
www.elisasolutions.fi

Oy Finnet International Ab

Itämerenkatu 1
PL 999, 00181 HELSINKI
puh. (09) 695 500
etunimi.sukunimi@elisa.fi
www.finnetinternational.com

Oy Heltel Ab

Mäkitorpantie 3
00620 HELSINKI
PL 240, 00061 ELISA
puh. 0102 6003
etunimi.sukunimi@heltel.fi
www.heltel.fi

Invoicia Oy

Ratapihantie 11, 7 krs.
PL 220, 00061 ELISA
puh. 0102 6010
etunimi.sukunimi@invoicia.fi
www.invoicia.fi

Kestel Oy

Yliopistonkatu 28
PL 354, 40101 JYVÄSKYLÄ
puh. (014) 240 311
etunimi.sukunimi@kestel.fi
www.kestel.fi

Lounet Oy

Brahenkatu 20, 20100 TURKU
puh. (02) 477 411
etunimi.sukunimi@lounet.fi
www.lounet.fi

Riihimäen Puhelin Oy

Maisterinkatu 9
PL 21, 11101 RIIHIMÄKI
puh. (019) 7111
etunimi.sukunimi@rpo.fi
www.rpo.fi

Soon Com Oy

Näsilinnankatu 41
PL 138, 33101 TAMPERE
puh. (03) 224 4111
etunimi.sukunimi@soon.fi
www.soon.fi

Tikka Communications Oy

Kauppakatu 15-17
PL 50, 80101 JOENSUU
puh. (013) 265 2111
etunimi.sukunimi@tikkacom.fi
www.tikkacom.fi

Elisa Networks -liiketoiminta-alue

Elisa Networks Oy

Kutomotie 18
PL 400, 00061 ELISA
puh. 0102 6020
etunimi.sukunimi@elisa.fi
www.elisa.fi

Kesnet Oy

Yliopistonkatu 28
PL 354, 40101 JYVÄSKYLÄ
puh. (014) 240 2211
etunimi.sukunimi@kesnet.fi
www.kesnet.fi

Soon Net Oy

Näsilinnankatu 41
PL 138, 33101 TAMPERE
puh. (03) 224 4111
etunimi.sukunimi@soon.fi
www.soon.fi

Elisa Kommunikation -liiketoiminta-alue

Elisa Kommunikation GmbH

Rathausufer 23, 40213 DÜSSELDORF
DEUTSCHLAND
puh. +49 211 31 119 300
etunimi.sukunimi@elisa.de
www.elisa.de

Tropolys GmbH

Hansaallee 249
D-40549 DÜSSELDORF
DEUTSCHLAND
puh. +49 211 522 83 100
info@tropolys.de
www.tropolys.de

Erillisyyhtiöt

Comptel Oyj

Käyntiosoite: Lapinrinne 3
Postiosoite: Ruoholahdenkatu 4
00180 HELSINKI
puh. (09) 700 1131
etunimi.sukunimi@comptel.com
www.comptel.com

Elisa Ventures Oy

Korkeavuorenkatu 35-37
PL 10, 00061 ELISA
puh. 0102 6000
jari.sulkanen@elisa.fi

EPStar Oy

Kutomotie 18
PL 970, 00101 HELSINKI
puh. 0102 6015
etunimi.sukunimi@epstar.fi
www.epstar.fi

Estera Oy

Kutomotie 12, 00380 HELSINKI
puh. 0102 64010
etunimi.sukunimi@estera.fi
www.estera.fi

Yomi Applications Oy

Piippukatu 11
PL 354, 40101 JYVÄSKYLÄ
puh. 0102 4000
etunimi.sukunimi@yomi.com
www.yomi.com/applications

Yomi Solutions Oy

Piippukatu 11
PL 354, 40101 JYVÄSKYLÄ
puh. 0102 4000
etunimi.sukunimi@yomi.com
www.yomi.com/solutions

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Elisa Research

Kutomotie 14
PL 40, 00061 ELISA
puh. 0102 6000
etunimi.sukunimi@elisa.fi
www.rc.elisa.fi

Elisa Communications Oyj

Korkeavuorenkatu 35-37

PL 10, 00061 ELISA

Puhelin 0102 6000

www.elisa.com